

Agenda – Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Fideo Gynadledda drwy Zoom	Marc Wyn Jones
Dyddiad: Dydd Iau, 1 Hydref 2020	Clerc y Pwyllgor
Amser: 13.30	0300 200 6565
	SeneddNHAMG@senedd.cymru

Rhag-gyfarfod anffurfiol – Preifat (13.30 – 13.45)

Yn unol â Rheol Sefydlog 34.19, mae'r Cadeirydd wedi penderfynu gwahardd y cyhoedd o gyfarfod y Pwyllgor at ddibenion diogelu iechyd y cyhoedd. Bydd y cyfarfod hwn yn cael ei ddarlledu'n fyw ar www.senedd.tv.

Cyfarfod cyhoeddus (13.45 – 15.40)

- 1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau**
(13.45)
- 2 Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU: Sesiwn dystiolaeth 1 – Pwyllgor y DU ar Newid Hinsawdd**
(13.45–14.45) (Tudalennau 1 – 21)
Y Gwir Anrhydeddus yr Arglwydd Deben, Cadeirydd – Pwyllgor y DU ar Newid Hinsawdd
Dogfennau atodol:
Briff Ymchwil

Egwyl (14.45 – 14.55)

3 Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU: Sesiwn dystiolaeth 2 – Zero Carbon

(14.55–15.40)

(Tudalen 22)

Hannah Dillon, Pennaeth Ymgyrch – Zero Carbon

Dogfennau atodol:

Adroddiadau y Comisiwn Dim Carbon (Saesneg yn unig)

4 Papurau i'w nodi

4.1 Ymateb Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig i lythyr y Cadeirydd – Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU

(Tudalennau 23 – 39)

Dogfennau atodol:

Llythyr (dogfen gryno – Saesneg yn unig)

4.2 Cyflwyniad ysgrifenedig gan yr Ymddiriedolaethau Natur Cymru – Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU

(Tudalennau 40 – 44)

Dogfennau atodol:

Papur (Saesneg yn unig)

4.3 Cyflwyniad ysgrifenedig gan Undeb Cenedlaethol Amaethwyr (NFU) Cymru – Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU

(Tudalen 45)

Dogfennau atodol:

Papur (Saesneg yn unig)

4.4 Gohebiaeth gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig ynghylch Tlodi Tanwydd

(Tudalennau 46 – 48)

Dogfennau atodol:

Llythyr

4.5 Gohebiaeth gan y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol ynghylch y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol

(Tudalennau 49 – 72)

Dogfennau atodol:

Llythyr at y Cadeirydd, Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

Llythyr at bob Cadeirydd Pwyllgor

4.6 Gohebiaeth gan y Cadeirydd at y Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes mewn perthynas â'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol

(Tudalennau 73 – 74)

Dogfennau atodol:

Llythyr

4.7 Gohebiaeth rhwng Cymdeithas y Ffermwyr Tenant a Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig

(Tudalennau 75 – 83)

Dogfennau atodol:

Llythyrau (Saesneg yn unig)

4.8 Gohebiaeth at y Prif Weinidog gan Gyswllt Amgylchedd Cymru – Bioamrywiaeth

(Tudalennau 84 – 85)

Dogfennau atodol:

Llythyr (Saesneg yn unig)

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 (vi) a (ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod

Preifat (15.40 – 16.00)

6 Trafod y dystiolaeth a daeth i law o dan eitemau 2 a 3

(15.40–16.00)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 3

Senedd Cymru
Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a
Materion Gwledig
Cynllun Masnachu Allyriadau y DU: Fframwaith
Cyffredin
CCERA(5) ETS 02
Ymateb gan Zero Carbon (Saesneg yn unig)

Welsh Parliament
Climate Change, Environment and Rural Affairs
Committee
UK Emissions Trading Scheme: Common
Framework
CCERA(5) ETS 02
Evidence from Zero Carbon

Zero Carbon Commission reports on UK carbon pricing:

Interim Report: [Zero Carbon Commission on UK Emissions Pricing](#) – June 2020 (29 pages)

Full Report: [The Zero Carbon Commission: How Carbon Pricing can help Britain Achieve Net Zero By 2050 – September 2020](#) (51 pages)

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mike Hedges AS
Cadeirydd
Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

seneddNHAMG@senedd.cymru

16 Medi 2020

Annwyl Mike,

Cyn i mi fynychu cyfarfod eich pwyllgor ar 8 Hydref er mwyn helpu â'r gwaith craffu ar Orchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2020, amgaeaf ymatebion i'ch cwestiynau ysgrifenedig, crynodeb o'r Asesiad Integredig o'r Effeithiau a'r ddogfen grynodeb Fframwaith Cyffredin Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU (UK ETS).

Mae cynllun arfaethedig UK ETS yn cyflawni ein huchelgais amgylcheddol ac yn arwain y gwaith o ddatblygu marchnadoedd carbon byd-eang tra'n darparu sicrwydd a phontio llyfn i fusnesau ac yn hwyluso cysylltu â system yr UE. Mae'r Gorchymyn yn symud ymlaen yn dda drwy bedair deddfwrfa'r DU, ac mae Senedd yr Alban a Thŷ'r Cyffredin wedi ei gymeradwyo.

Bydd fy swyddogion yn rhoi trosolwg technegol o ETS y DU ar 24 Medi ac edrychaf ymlaen at drafod y Gorchymyn a'r fframwaith gyda chi ar 8 Hydref.

Cofion

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Gorchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2020

Ymatebion Llywodraeth Cymru gwestiynau wrth y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

1. A ydych chi'n fodlon bod Llywodraeth Cymru wedi chwarae rhan lawn wrth ddatblygu'r fframwaith arfaethedig? A oes gennych unrhyw unrhyw bryderon am unrhyw agwedd ar y cynigion?

Mae fy swyddogion a minnau wedi cymryd rhan lawn yn y gwaith o ddatblygu'r fframwaith arfaethedig. Ar lefel swyddogion, mae strwythur llywodraethu cadarn ar ffurf gweithgorau ac mae Bwrdd o uwch swyddogion. Cefais gyfle i drafod y cynigion a nodir yn y ddogfen ymgynghori â Gweinidogion o'r Llywodraethau eraill cyn cytuno ar y testun ymgynghori ar y cyd. Roeddwn hefyd wedi cytuno ar y safbwynt polisi terfynol, a oedd yn cael ei adlewyrchu yn nogfen ymateb ar y cyd y Llywodraeth ac sy'n mynd rhagddo drwy'r Gorchymyn drafft hwn.

Mae'r cynllun hwn yn cyflawni ein huchelgais amgylcheddol ac yn arwain y gwaith i ddatblygu marchnadoedd carbon byd-eang. Mae hefyd yn rhoi cyfnod pontio llyfn ynghyd â sicrwydd i fusnesau ac mae'n hwyluso cysylltu â system yr UE.

2. Sut mae buddion Cymru yn cael eu hadlewyrchu yn y cynigion? Yn benodol, sut maen nhw'n adlewyrchu'r proffil allyriadau yng Nghymru?

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd. Yn 2018, y flwyddyn ddiweddaraf mae data ar gael ar ei chyfer, roedd oddeutu 46% o allyriadau Cymru yn cael eu cynhyrchu gan gyfranogwyr pŵer, diwydiant a hedfan yn System Masnachu Allyriadau yr Undeb Ewropeaidd ac felly mae'n bwysig iawn ein bod yn parhau â'n hymdrechion i ddatgarboneiddio'r gweithgareddau hyn.

Bydd 'cap' y cynllun, sef nifer y lwfansau sydd ar gael bob blwyddyn yn y cynllun, yn cael ei adolygu yn dilyn y cyngor a ddisgwyllir gan Bwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd, a fydd yn sicrhau bod y cynllun yn adlewyrchu'r proffil allyriadau gofynnol er mwyn i Gymru gyrraedd ei thargedau hinsawdd. Rwyf yn credu bod y cynllun yn taro'r cydbwysedd iawn rhwng cymell camau i leihau allyriadau mewn gosodiadau carbon uchel yng Nghymru a chynnal amgylchedd lle gall busnesau fod yn gystadleuol.

3. Beth yw eich ymateb i'r awgrym gan Bwyllgor y DU ar Newid Hinsawdd, y soniwyd amdano yn llythyr yr Arglwydd Deben ar 20 Mawrth, sef bod y cynigion yn anghyson ag uchelgeisiau Sero Net y DU mewn rhai agweddau, yn ymwneud yn bennaf â'r lefel gymharol uchel o allyriadau a ganiateir o dan y cap arfaethedig?

Mae'r cap interim rydym yn ei gyflwyno ar gyfer lansio Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU eisoes yn fwy uchelgeisiol nag y byddai wedi bod petaem yn aros yn System Masnachu Allyriadau yr Undeb Ewropeaidd. Fodd bynnag, fel y nodwyd yn ymateb

ar y cyd y Llywodraeth, rydym wedi ymrwymo'n llwyr i gysoni'r cap tymor hirach ag ymrwymadau Sero-net pob gweinyddiaeth cyn gynted â phosibl.

Byddwn yn gallu mynd â'r gwaith hwn rhagddo ar ôl i Bwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd gyhoeddi ei gyngor yn llawn ym mis Rhagfyr. Byddwn wedyn yn mynd ati'n ddiymdroi i ymgynghori ar y llwybr tymor hirach priodol ar gyfer y cap ac yn gweithredu'r newidiadau erbyn mis Ionawr 2023, os yw'n bosibl, ac yn sicr erbyn mis Ionawr 2024 fan bellaf.

4. Mae'r Pwyllgor yn ymwybodol bod llywodraethau'r DU wedi ymateb i lythyr yr Arglwydd Deben, gan ddweud ei bod hi'n bwysig rhoi polisi ar waith sy'n darparu dull pragmatig a dichonadwy o gwrdd â sero net drwy'r ETS. A ydych chi'n credu bod y cap arfaethedig wedi'i bennu ar lefel briodol?

I ailadrodd fy ymateb i gwestiwn 3, mae hi'n bwysig nodi bod hwn yn gap interim ac yn farchnad carbon newydd.

Mae lefel gychwynnol y cap yn golygu bod busnesau'n gallu pontio'n llyfn, mae'n osgoi sioc yn y farchnad ac mae'n cynnal cystadleurwydd busnesau wrth i ni ddelio â'r adferiad economaidd yn dilyn Covid-19 ac effeithiau ehangach Brexit. Mae hefyd yn dangos ym mha gyfeiriad byddwn ni'n teithio ac yn rhoi cyfle i gyfranogwyr baratoi ar gyfer cap tynnach. Byddai cap tynnach o lawer yn ystod blynyddoedd cynnar y farchnad newydd wedi gallu arwain at brisiau carbon uchel dros ben yn y blynyddoedd cynnar a byddai wedi tanseilio sefydlu'r cynllun newydd.

5. Yn y Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â'r Gorchymyn, rydych chi'n derbyn efallai y bydd angen addasu'r cap ymhellach i sicrhau ei fod yn unol â'ch uchelgeisiau sero net. Bydd Pwyllgor y DU ar Newid Hinsawdd (CCC) yn rhoi cyngor ar lwybr i sero net ym mis Rhagfyr (2020) ac rydych chi wedi ymrwymo i ymgynghori ar unrhyw newidiadau i'r cap o fewn 9 mis a gweithredu'r newidiadau gofynnol erbyn 1 Ionawr 2023 os yn bosibl a fan bellaf erbyn 1 Ionawr 2024. A yw'r oedi hwn yn peri risg i'r tebygolrwydd y bydd Llywodraeth Cymru yn cyrraedd ei tharged interim 2030 ar gyfer lleihau allyriadau?

Nac ydy, ni fydd hi'n rhy hwyr i addasu. O'r cychwyn cyntaf bydd Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU yn dangos mwy o uchelgais o ran yr hinsawdd nag aros yn System Masnachu Allyriadau yr Undeb Ewropeaidd a bydd y cap 5% yn dynnach i ddechrau. Bydd hyn yn cefnogi cydymffurfiaeth â'n hail Gyllideb Garbon (2021-2025) ar unwaith ac yn dangos ein bod yn bwriadu adolygu hyn yn y dyfodol.

Mae gosod cap sero-net cyson, newydd erbyn 2023 yn bosibl ond yn uchelgeisiol. Mae'r ymrwymiad i weithredu erbyn 2024 fan bellaf yn drefniant wrth gefn os na fyddwn yn gallu bwrw ymlaen â'r cynigion sy'n cael eu datblygu, ymgynghori, rhoi rhybudd i'r farchnad a deddfu cyn gynted ag oeddem wedi'i fwriadu. Ym mis Rhagfyr, mae Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd yn cynghori ar ein trydedd Gyllideb Garbon (2026-2030) a tharged interim 2030 yn ogystal â chynghori ynghylch cap y

Cynllun Masnachu Allyriadau, felly bydd y cyngor statudol a'r dystiolaeth ategol y byddwn yn eu defnyddio i wneud pob penderfyniad yn gyson.

6. Sut fydd y Senedd yn cael ei chynnwys i graffu ar effeithiolrwydd y cynllun yn y dyfodol? Pa ddarpariaethau sydd wedi'u cynnwys yn y cynigion mewn perthynas â'r mater hwn?

Mae cymal 17 y Gorchymyn yn darparu ar gyfer dau adolygiad o'r system gyfan. Bydd y rhain yn golygu adrodd ar berfformiad y cynllun, gan gynnwys a yw'n cyflawni bwriad y polisi. Bydd ein hadroddiad ar gael i'r Senedd graffu arno. Bydd unrhyw newidiadau mawr i bolisi a argymhellir wedyn yn galw am ymgynghori a deddfwriaeth a byddaf ar gael i drafod y rhain â chi ac ystyried eich mewnbwn, cyn cytuno ar y cynigion terfynol gyda'r Gweinidogion o'r Llywodraethau eraill. Bydd unrhyw ddeddfwriaeth angenrheidiol hefyd yn cael ei gosod yn y pedair deddfwrfa.

7. Mae Cymal 17 o'r Gorchymyn yn nodi mecanwaith adolygu ar gyfer yr ETS. Mae hyn yn cynnwys yr Awdurdod ETS (un neu fwy o lywodraethau'r DU) yn adolygu ei gynllun ei hun ac yn gwneud argymhellion iddo ef ei hun. Pam eich bod chi'n credu bod hwn yn fecanwaith adolygu priodol? Sut y bydd llywodraethau'r DU yn sicrhau rhywfaint o annibyniaeth yn y broses adolygu?

Cyn gosod cynllun masnachu, mae Deddf Newid yn yr Hinsawdd 2008 yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau cenedlaethol i geisio ac i ystyried cyngor y Pwyllgor ar Newid Hinsawdd, ac i ymgynghori â'r rheini y mae'r rheoliadau'n debygol o effeithio arnynt. Bydd pob deddfwrfa hefyd yn cael y cyfle i ystyried yr argymhellion a'r adroddiadau cynnydd sydd wedi cael eu cyhoeddi, a bydd unrhyw sylwadau neu argymhellion sydd gennych yn cael eu hystyried. Fel rhan o'r gwaith o adolygu'r cynllun, bydd Gweinidogion Cymru (fel rhan o Awdurdod Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU) yn ystyried a yw Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU yn cyd-fynd â'r targedau a'r cyllidebau sydd wedi cael eu gosod dan ddeddfwriaeth Cymru.

Mae gan y Senedd ran i'w chwarae drwy graffu ar y ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â thargedau a chyllidebau carbon Cymru a osodir o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, sef y darlun ehangach y mae Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU wedi cael ei ddylunio i gyfrannu ato.

8. Mae'r Gorchymyn yn nodi bod yn rhaid cwblhau adolygiadau erbyn 31 Rhagfyr 2023 a 31 Rhagfyr 2028. A allwch chi egluro pam y cafodd y llinellau amser hyn eu dewis? A allwch chi egluro sut y bydd hyn yn ategu'r llinellau amser ar gyfer cyllidebu carbon a thargedau interim a nodir yn neddfwriaeth Cymru?

Mae angen i'r adolygiadau edrych yn ôl ar weithrediad ac effeithiolrwydd y cynllun ac edrych ymlaen at newidiadau posibl.

Ac ystyried bod hwn yn gynllun newydd, mae angen rhoi cyfnod rhesymol iddo wreiddio cyn i ni allu llunio casgliadau cadarn o unrhyw werthusiad. Os bydd yr

adolygiad yn arwain at gynigion i newid y cynllun, yr adeg fwyaf priodol i'w cyflwyno fyddai ar ddechrau'r ail gyfnod dyrannu. Mae datblygu cynigion erbyn mis Rhagfyr 2023 yn golygu bod digon o amser i ragweld newidiadau i'r farchnad ac mae'n rhoi cyfle i ymgynghori, llunio'r cynigion manwl terfynol, deddfwriaeth ddrafft, mynd drwy'r broses craffu, paratoi'n weithredol a gweithredu'r newidiadau ar 1 Ionawr 2026.

Mae'r un peth yn wir o ran gwerthuso'r ail gyfnod dyrannu erbyn 31 Rhagfyr 2028 i benderfynu a oes angen newidiadau ar gyfer cam llawn nesaf y cynllun, o 1 Ionawr 2031 ymlaen.

Ar ben hynny, mae'r adolygiadau'n cyd-fynd yn union ag adolygiadau Cam IV System Masnachu Allyriadau yr Undeb Ewropeaidd ac ymdrechion Archwiliad Byd-eang Cytundeb Paris. Mae hi'n fuddiol bod y pwyntiau adolygu yn cyd-fynd â System Masnachu Allyriadau yr Undeb Ewropeaidd rhag ofn bod y system wedi'i chysylltu â system yr Undeb Ewropeaidd. Mae eu cysoni â dyddiadau'r Archwiliad Byd-eang yn sicrhau bod Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU yn cyd-fynd ag uchelgeisiau byd-eang ar garbon.

Bydd pob cyllideb garbon olynol yn cael ei phennu 5 mlynedd cyn dechrau cyfnod y gyllideb 5 mlynedd. Felly, bydd adolygiad 2023 a'r argymhellion a fydd yn edrych i'r dyfodol yn ystyried cyllideb garbon 2026-2030. Yn yr un modd bydd adolygiad ac argymhellion 2028 yn ystyried cyllideb garbon 2031-2035.

9. A oes gennych unrhyw bryderon ynghylch y trefniadau llywodraethu sy'n codi o'r fframwaith, gan gynnwys trefniadau cymrodeddu yn achos anghydfodau?

Rydym yn llunio'r trefniadau llywodraethu terfynol ar gyfer y fframwaith yn y Concordat a'r Cytundeb Amlinelliad o'r Fframwaith. Fodd bynnag, yn wahanol i nifer o fframweithiau eraill sy'n dod i'r amlwg, mae rolau Gweinidogion Cymru yn cael eu diffinio yn y ddeddfwriaeth. Felly, mae'r Concordat i raddau helaeth yn ffordd o weithredu'r gofynion llywodraethu.

Mae sawl lefel i'r strwythur llywodraethu – gweithgorau lefel swyddogion, y Bwrdd lefel uwch Swyddogion, wedyn lefel bedairochrog y Gweinidogion. Y cam olaf, os na fydd Gweinidogion yn gallu cytuno, fyddai uwchgyfeirio i'r Cyd-bwyllgor Gweinidogion[EN].

Fodd bynnag, rhaid i ni hefyd ofyn am gyngor gan Bwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd cyn deddfu ar gyfer cynlluniau masnachu ac, felly, byddwn i gyd yn derbyn yr un dystiolaeth annibynnol i gefnogi ein penderfyniadau. Ar sail hyn, a'r targedau lleihau allyriadau statudol y mae angen i ni gyd ymgynghori tuag atynt, byddwn yn disgwyl ein bod yn meddwl yn weddol debyg a'n bod yn annhebygol o fod angen troi at dulliau datrys anghydfod.

10. Roedd ymateb y pedair llywodraeth i'r ymgynghoriad ar y UK ETS arfaethedig yn dweud bod 55 o ymatebwyr wedi nodi bod ganddynt ddiddordeb ledled y DU yng ngweithrediad y system, tra dywedodd 19 bod ganddynt ddiddordeb yn Lloegr, 8 yn yr Alban, 6 yng Nghymru a 2 yng Ngogledd Iwerddon. Er gwybodaeth, roedd ymatebwyr yn gallu dewis sawl lleoliad. Yn y Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â'r Gorchymyn, fe wnaethoch chi hefyd gyfeirio at ddau ddigwyddiad i randdeiliaid a gynhaliwyd yng Nghymru i gasglu barn partïon â diddordeb gan gynnwys darpar gyfranogwyr y cynllun. A ydych chi'n fodlon yr ymgynghorwyd yn ddigonol â busnesau a rhanddeiliaid Cymru?

Rwyf yn fodlon ein bod wedi rhoi cyfle da i'r partïon sydd â diddordeb gyflwyno sylwadau, gan gynnwys cyhoeddi hysbysiadau am yr ymgynghoriad a gwahoddiadau i'n digwyddiadau ar y we drwy restr cysylltiadau Cyfoeth Naturiol Cymru i bawb sy'n cymryd rhan yn y cynllun yng Nghymru. Mewn gwirionedd, mae nifer o weithredwyr yn dewis cyhoeddi ymatebion drwy eu cyrff masnach neu drwy gynrychiolwyr eraill o'r diwydiant.

Ac ystyried natur y cynllun, mae gan nifer o gyfranogwyr nifer o osodiadau ar draws y DU. Nid yw'n syndod felly mai dim ond 6 ymateb a gafwyd gan y rheini sydd wedi'u lleoli yng Nghymru yn unig.

11. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn dweud y bydd y cynllun ETS yn arwain at gostau staffio ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru. Fodd bynnag, ni ragwelir y bydd y cynllun yn arwain at unrhyw gostau staff ychwanegol o gymharu ag aros yn yr EU ETS. A allwch chi gadarnhau eich bod yn fodlon bod gan Cyfoeth Naturiol Cymru ddigon o adnoddau i wneud ei waith fel rheolydd yr UK ETS yng Nghymru?

Mae modd cymharu rôl Cyfoeth Naturiol Cymru fel rheoleiddiwr amgylcheddol Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU â'r rôl mae'n ei chyflawni ar hyn o bryd dan system yr UE. Felly, ar y sail y bydd y cwmpas yn cael ei gynnal yn y blynyddoedd cynnar, rwyf yn hyderus bod gan Cyfoeth Naturiol Cymru ddigon o adnoddau. Yn y dyfodol, petai'r cwmpas yn cael ei ehangu ac y byddai llawer mwy o osodiadau neu weithredwyr yn dod o dan y cynllun, byddai adnoddau staff yn cael eu hadolygu.

O ran cyllido'r gweithgaredd hwn, mae'r rheoleiddwyr yn codi ar y cyfranogwyr i gynnal eu gweithgareddau rheoleiddiol, ac, o ganlyniad, byddai Cyfoeth Naturiol Cymru yn gallu delio ag unrhyw gynnydd yn y gost yn y dyfodol.

12. Yn y Memorandwm Esboniadol, rydych chi'n egluro, ar hyn o bryd, nad yw cronfeydd a gynhyrchir gan gynllun yr UE ETS wedi'u neilltuo ond eu bod yn cyfrannu at goffrau cyffredinol y Trysorlys. Rydych yn mynd ymlaen i ddweud mai dull arall y mae Llywodraeth Cymru yn ei gefnogi yw sefydlu cronfa datgarboneiddio diwydiannol i ailgylchu derbynebaw ocsiwn yn becynnau cyllido ar gyfer datgarboneiddio dwfn ein diwydiannau. A allwch chi

gadarnhau a fydd arian a gynhyrchir gan gynllun arfaethedig UK ETS yn parhau i gael ei ddychwelyd i'r trysorlys? A allwch chi egluro statws eich dull amgen arfaethedig ar gyfer cronfa datgarboneiddio diwydiannol?

Yn ystod trafodaethau Gweinidogol yn y Gwanwyn roeddwn wedi datgan yn gryf fy mod yn ffafrio cronfa a byddwn yn disgwyl rhagor o drafodaethau gyda Gweinidogion y DU ar yr agwedd hon dros y misoedd nesaf. Mae'r penderfyniad ar gronfa yn rhan o ymgynghoriadau ehangach o lawer ynghylch costau pontio i sero-net ac nid yw hyn yn derfynol eto. Mae'n galonogol bod Llywodraeth y DU yn agored i sefydlu fforwm Gweinidogol i drafod polisiau ar gyfer sero-net a byddwn yn disgwyl i'r trafodaethau hynny gynnwys dewisiadau cyllido.

13. Mae Llywodraeth y DU wedi cynnal asesiad effaith ar gyfer y Gorchymyn. Nid yw'r asesiad yn ystyried rhai materion sy'n benodol i Gymru, megis effaith y cynigion ar y Gymraeg neu asesiad o'r mesur yn erbyn y nodau llesiant. A ydych chi'n fodlon â'r asesiad effaith a gynhaliwyd?

Cafodd yr asesiad effaith ei wneud gan ddadansoddwyr BEIS ar ran cynllun y DU a chytunais ar ei gynnwys cyn iddo gael ei gyhoeddi. Roedd fy swyddogion hefyd wedi cynnal asesiad o'r effaith integredig ac rwyf yn atodi'r crynodeb er gwybodaeth.

14. A fydd y fframwaith arfaethedig yn cael unrhyw effaith ar ddeddfwriaeth a/neu bolisiau presennol neu arfaethedig Cymru?

Nid yw fframwaith y Cynllun Masnachu Allyriadau'n galw am newidiadau i unrhyw ddeddfwriaeth arall yng Nghymru. Fodd bynnag, mae'n un o gyfres o bolisiau i gefnogi datgarboneiddio diwydiannol a symud i ffwrdd oddi wrth gynhyrchu pŵer gyda thanwydd ffosil. Byddwn yn ystyried cwmpas ac effaith Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU wrth ddatblygu polisiau ar gyfer y dyfodol yn y maes hwn.

15. Yn eich llythyr, rydych chi'n cyfeirio at ail Orchymyn mwy technegol sydd i'w ddisgwyl yn ddiweddarach eleni. A allwch chi egluro pryd y gall y Pwyllgor ddisgwyl gweld y Gorchymyn hwn, beth fydd yn ei gynnwys, ac i ba raddau y bydd y Senedd yn cael cyfle i graffu arno?

Rydym yn llunio fersiwn terfynol Gorchymyn a fydd yn cael ei wneud gan ddefnyddio'r weithdrefn negyddol. Bydd hyn yn delio â dyrannu lwfansau am ddim a materion sy'n ymwneud â chofrestru lwfansau. Yn amodol ar y Senedd a'r deddfwrfeydd eraill yn cymeradwyo'r Gorchymyn sydd wedi cael ei osod ar hyn o bryd, rydym yn bwriadu mynd â'r naill Orchymyn a'r llall gerbron cyfarfod y Cyfrin Gyngor ym mis Tachwedd cyn gosod yr ail Orchymyn ym mhob un o ddeddfwrfeydd y DU ar gyfer craffu.

CYNLLUN MASNACHU ALLYRIADAU'R DEYRNAS UNEDIG

Asesiad Integredig Llywodraeth Cymru o'r Effeithiau - Crynodeb

Holwch os hoffech weld copi o'r asesiad llawn.

PA GAMAU Y MAE LLYWODRAETH CYMRU'N EU HYSTYRIED A PHAM?

Bydd y fframwaith polisi a gynigir ar gyfer Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU (ETS y DU) a'r ddeddfwriaeth gysylltiedig yn creu marchnad garbon ar gyfer y DU gyfan i annog y sectorau pŵer, diwydiannol a hedfan i leihau'u hallyriadau mewn ffordd cost-effeithiol. Cafodd y polisi ei ddatblygu am y bydd y DU yn gadael System Masnachu Allyriadau'r UE (ETS yr UE) ar ôl diwedd Cyfnod Pontio Brexit. Bydd yn bosibl creu cysylltiadau rhwng ETS y DU ac ETS yr UE ymhen amser, wedi i Lywodraeth y DU drafod yr amodau â'r UE.

Mae systemau masnachu allyriadau'n sicrhau'r egwyddor 'y llygrwr sy'n talu' trwy gyfrwng mecanwaith o'r enw 'capiu a masnachu', lle gosodir terfyn ar faint o nwyon tŷ gwydr penodol y caiff gweithfeydd a hediadau sy'n dod o dan y system eu cynhyrchu. O fewn y terfyn hwn, mae aelodau'n derbyn neu'n prynu lwfansau allyriadau y gallan nhw eu masnachu â'i gilydd yn ôl yr angen. Caiff y terfyn ei ostwng dros amser fel bod cyfanswm yr allyriadau'n gostwng.

Mae'r cynnig ar gyfer ETS y DU yn nodi'r aelodau fydd yn cymryd rhan, uchelgais amgylcheddol y cap a'r lwfansau, y gofynion monitro, adrodd a dilysu a threfn codi tâl, cydymffurfio, gorfodi, cosbi, apelio ac adolygu'r cynllun.

Atal ac Integreiddio yn y Tymor Hir

Mae'r newid yn yr hinsawdd yn fygythiad difrifol i les cenedlaethau heddiw ac yfory trwy'r byd. Mae'r effeithiau amgylcheddol, ecolegol, economaidd, iechyd a chymdeithasol a ddaw yn ei sgil yn amlwg. Mae'r rheini sy'n aelodau o gynllun ETS yr UE yng Nghymru yn gyfrifol am ryw 46% o holl allyriadau Cymru. Mae'r polisi hwn felly'n rhan hanfodol o ymdrechion Llywodraeth Cymru i wireddu'i huchelgais a tharo'r targedau statudol ar gyfer yr hinsawdd.

Bydd rhan gynta' ETS y DU yn para 10 mlynedd, o 1 Ionawr 2021 tan 31 Rhagfyr 2030. Bydd hyn yn rhoi sicrwydd tymor hir i aelodau'r cynllun, gan eu helpu i wneud penderfyniadau buddsoddi doeth.

Cydweithredu a Chyfranogi

Mae pedair llywodraeth gwledydd y DU a'u rheoleiddwyr wrthi'n cydweithio i greu 'Fframwaith Cyffredin' ar gyfer rheoli a datblygu ETS y DU yn y dyfodol.

Bydd ETS y DU yn datgarboneiddio'r sectorau hynny o'r economi sy'n gyfrifol am yr allyriadau carbon mwyaf. Rhaid i'r pedair llywodraeth sicrhau bod hyn yn digwydd mewn ffordd sy'n diogelu ac yn cryfhau diwydiant yn y DU heb ychwanegu baich allai ei lethu. Bydd y cynllun yn ceisio sicrhau na fydd perygl i ddiwydiannau gau ac achosi'r ergydion economaidd rhanbarthol fyddai'n gysylltiedig â hynny, yn ogystal ag osgoi ysgogi cwmnïau i symud.

Mae'n hanfodol gweithio gyda'r diwydiannau y mae'r polisi'n eu targedu. Cynhaliwyd ymgynghoriad am 10 wythnos rhwng 2 Mai 2019 a 12 Gorffennaf 2019, yn cynnig trywydd ar gyfer prisio carbon yn y DU a gofyn am safbwyntiau ynghylch siâp y cynllun yn y dyfodol. Yn ogystal â'r digwyddiadau a drefnwyd gan Lywodraeth y DU, cynhaliwyd dau yng Nghymru – y naill yn Abertawe a'r llall yn Llandudno.

Yn dilyn cyhoeddi ymateb y Llywodraeth ac yn dilyn digwyddiad ar gyfer y DU gyfan, cynhaliwyd digwyddiad yng Nghymru ar gyfer rhanddeiliaid diwydiannol ar 16 Mehefin 2020 i drafod canlyniadau'r ymgynghoriad.

Ceir ymateb y llywodraethau i'r ymgynghoriad, sy'n cynnwys crynodeb o'r ymatebion i'r ymgynghoriad, yn <https://llyw.cymru/prisio-carbon-y-du-yn-y-dyfodol>.

Mae rhanddeiliaid yn cydweithio â thimau polisi, rheoleiddwyr ac aelodau'r cynllun. Ar lefel ymarferol, mae hynny'n cynnwys eu help i brofi'r systemau TG newydd, cefnogaeth i sicrhau bod y cofrestrau a'r trwyddedau sydd eu hangen yn barod a help i sicrhau bod y newid o ETS yr UE i ETS y DU yn digwydd yn esmwyth. Byddwn hefyd yn gofyn i randdeiliaid gyfrannu at adolygiadau ad hoc o'r cynllun ac o'r system gyfan.

Effaith

Mae Memorandwm Esboniadol Llywodraeth Cymru ar gyfer Gorchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2020 yn cynnwys Asesiad Effaith Rheoleiddiol o ETS y DU. O edrych arno'n gyfan, barnwyd y byddai disgwyl i gynllun ar wahân arwain at fanteision mawr o ran datgarboneiddio heb amharu fawr ar allu busnesau a diwydiannau i gystadlu, o'i gymharu â chynllun ETS yr UE. Gallai cynllun cytûn greu marchnad garbon fwy a fyddai'n debygol o esgor ar gostau is i fusnesau.

Caiff nifer o arolygon o ETS y DU eu cynnal ar ôl lansio'r cynllun. Amcan yr arolygon hynny fydd sicrhau bod ETS y DU yn ateb y diben ac yn gwireddu amcanion y polisi.

Costau ac Arbedion

Y prif gostau ychwanegol sy'n gysylltiedig ag ETS y DU o'i gymharu ag ETS yr UE yw'r costau gweinyddol i'r Llywodraeth o'i sefydlu (yn enwedig y systemau TG), costau diwygio neu gyhoeddi trwyddedau a chostau ychwanegol i aelodau'r cynllun oherwydd y risg o gostau carbon uwch o dan ETS ar wahân ar gyfer y DU.

Mae'r systemau TG sy'n cael eu datblygu ar gyfer ETS y DU yn cynnwys cofrestrfa i gadw lwfansau allyriadau a system ar gyfer caniatáu, monitro, adrodd a dilysu (PMRV). Bydd y ddwy system yn cymryd lle systemau'r UE y mae'r DU yn eu defnyddio ar hyn o bryd. Costau bras sefydlu'r gofrestrfa fydd £3.45 miliwn a £3.25 miliwn fydd cost sefydlu'r system PMRV. Bydd yna gostau ychwanegol o greu cytundeb cytûn, er mwyn gallu cydweithio â systemau'r UE. Daw'r rhan fwyaf o'r arian ar gyfer talu am y ddwy system o gronfa bresennol Llywodraeth y DU ar gyfer ariannu system yr UE. Fodd bynnag, o 2021/22, rhagwelir y bydd Llywodraeth Cymru yn cyfrannu at gostau datblygu'r system PMRV, a chostau gwella'r ddwy system yn y dyfodol. Amcangyfrif o gostau 2021/22 yw £80,000 - £120,000. Wedi hynny, disgwylir i'r costau fod lawer is.

Mae mecanweithiau wedi'u creu fel rhan o'r cynllun er mwyn rheoli eithafion ym mhrisiau carbon. Bydd hynny'n cadw'r cymhellion i ddatgarboneiddio ond yn amddiffyn busnesau rhag costau eithriadol o uchel. Mae hynny'n cynnwys y pris cadw mewn ocsiwn (ARP) o £15 fesul lwfans. Hefyd, caiff lwfansau di-dâl eu neilltuo i rai gweithfeydd diwydiannol i sicrhau eu bod yn parhau'n gystadleuol ar lefel ryngwladol.

Mae'r graddau y bydd y costau hyn yn arwyddocaol i fusnesau unigol yn dibynnu ar amrywiaeth eang o ffactorau ac yn amrywio yn ôl nodweddion y busnes a faint o lwfansau di-dâl a neilltuir iddo. Fodd bynnag, gallai costau carbon uchel yn y tymor byr wella cynaliadwyedd ein sylfaen ddiwydiannol trwy gymell rhagor o arloesedd ac o fuddsoddi mewn technolegau carbon isel a fydd yn eu gwneud yn fwy cystadleuol yn y tymor hir.

CASGLIAD

Sut mae'r rheini fydd fwyaf tebygol o deimlo effeithiau'r cynnig yn cyfrannu at ei ddatblygu?

Mae'r cynnig ar gyfer ETS y DU wedi'i lunio'n benodol ar gyfer gweithfeydd a sectorau diwydiannol sy'n drwm ar ynni. Ni ddisgwylir iddo gael effaith arwyddocaol ar unigolion na grwpiau penodol o bobl.

Mae pedair llywodraeth gwledydd y DU a'u rheoleiddwyr wrthi'n cydweithio i greu 'Fframwaith Cyffredin' ar gyfer rheoli a datblygu ETS y DU yn y dyfodol. Mae'r rheoleiddwyr amgylcheddol a'r rheini fydd yn gyfrifol am reoli'r systemau TG hefyd yn cydweithio ar siâp y cynllun, gan elwa ar eu profiadau gwerthfawr o weithio ar gynllun ETS yr UE.

Byddwn yn parhau i ymgynghori â rhanddeiliaid y diwydiant ar sut i ddatblygu a rhedeg y cynllun. Cynhaliwyd ymgynghoriad 10 wythnos rhwng 2 Mai 2019 a 12 Gorffennaf 2019 oedd yn nodi trywydd a ffefrir ar gyfer prisio carbon yn y DU ac yn gofyn am safbwyntiau ynghylch siâp y cynllun yn y dyfodol. Cafodd digwyddiadau eu cynnal ar gyfer rhanddeiliaid yng Nghymru.

Nid oes cysylltiad uniongyrchol rhwng ETS y DU â strategaeth Cymraeg 2050 Llywodraeth Cymru ond cynhwysir darpariaethau ynghylch y Gymraeg yn yr holl ddeunydd cyfathrebu â rhanddeiliaid, yn unol â Safonau Iaith Gymraeg Llywodraeth Cymru.

Beth yw'r effeithiau mwyaf, da a drwg?

Prif effaith (dda) y cynnig i sefydlu ETS y DU fydd lleihau allyriadau gweithfeydd a sectorau diwydiannol penodol sy'n drwm ar ynni. Mae'r 'sector masnachu' y mae'r cynllun masnachu carbon yn effeithio arno yn gyfrifol am ryw 46% o gyfanswm allyriadau carbon Cymru. O'r herwydd, bydd y cynllun yn cyfrannu mewn ffordd arwyddocaol at gwrdd â thargedau lleihau allyriadau Cymru. Mae'r cynllun wedi'i ddylunio i leihau allyriadau i'r graddau mwyaf posibl a chadw'r effeithiau ar allu busnesau i gystadlu mor fach â phosibl. Bydd hefyd yn ceisio osgoi ergydion diangen i aelodau'r cynllun trwy sicrhau bod y trefniadau mor debyg â phosibl i drefniadau ETS yr UE (y bydd y DU yn ei adael ar ddiwedd Cyfnod Pontio Brexit) a thrwy fecanweithiau rheoli prisiau penodol fydd yn rhan o'r cynllun.

Mae effeithiau tymor hir posibl y newid yn yr hinsawdd yn bellgyrhaeddol ac yn hynod arwyddocaol. Bydd ETS y DU yn cyfrannu at leihau effeithiau tymor hir ar yr hinsawdd, adnoddau naturiol a chymdeithas.

Nid oes effeithiau drwg arwyddocaol wedi'u nodi. Efallai y bydd rhai costau ychwanegol ymylol i fusnesau o'u cymharu ag aros yn ETS yr UE.

Yng ngoleuni'r effeithiau a nodir, sut bydd y cynnig:

- **yn cynyddu ei gyfraniad at ein hamcanion llesiant a'r saith nod llesiant; a/neu**
- **yn osgoi, lleihau neu'n lliniaru effeithiau negyddol?**

Mae ETS y DU wedi'i lunio i gymryd lle ETS yr UE. Bydd yn gyfraniad arwyddocaol at gwrdd â thargedau lleihau allyriadau Cymru. Wrth wneud, bydd yn cyfrannu at Lesiant Cenedlaethau'r Dyfodol fel a ganlyn:

- Cymru ffyniannus – sicrhau cymdeithas carbon isel sy'n cydnabod y terfynau sydd ar yr amgylchedd byd-eang ac sydd, o ganlyniad, yn defnyddio adnoddau mewn modd effeithlon a chymesur (gan gynnwys gweithredu ar newid yn yr hinsawdd). Mae hyn yn cynnwys datblygu fframweithiau sy'n cymell datgarboneiddio ac sy'n gwneud hynny mewn ffordd sy'n cryfhau diwydiant yng Nghymru ac yn diogelu swyddi.
- Cymru gydnerth – Lleihau'r effeithiau ychwanegol ar fioamrywiaeth a'r amgylchedd naturiol sy'n gysylltiedig ag allyriadau tymor hir.
- Cymru iachach – Osgoi effeithiau'r newid yn yr hinsawdd ar iechyd a lles.
- Cymru sy'n fwy cyfartal – Osgoi effeithiau ehangach ac eilaidd y newid yn yr hinsawdd ar gymdeithas.

Profwyd bod y newid yn yr hinsawdd yn cael effaith anghymarus ar rannau mwyaf difreintiedig cymdeithas. Bydd cyfraniad y cynllun hwn at ddatgarboneiddio Cymru'n sicrhau na chaiff yr effeithiau eu gwaethygu. Bydd y cynllun yn ategu hefyd y gwaith a wneir mewn mannau eraill i greu cydraddoldeb yng Nghymru trwy ddiogelu swyddi.

- Cymru o gymunedau cydlynus – Cefnogi economïau a chymunedau lleol trwy fynd ati mewn ffordd gynaliadwy i ddatgarboneiddio diwydiant a chadwyni cyflenwi.
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel byd-eang – Cyfrannu at leihau allyriadau'r byd, a pholisi fydd yn osgoi ysgogi busnesau i symud.
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu – bydd yr holl ymwneud â rhanddeiliaid yn cydymffurfio â chanllawiau polisi'r Gymraeg trwy sicrhau cynaliadwyedd yr adnoddau naturiol o fewn ein cymunedau ac amgylcheddau byw. Mae'r cynnig hwn yn cefnogi cynaliadwyedd cymunedau Cymraeg hefyd yn anuniongyrchol.

Sut caiff effaith y cynnig ei monitro a'i gwerthuso wrth iddo fynd yn ei flaen a phan y daw i ben?

Mae Gorchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2020 yn nodi bod angen cynnal dau adolygiad mawr o'r system gyfan yn ystod y cyfnod 10 mlynedd. Caiff yr adolygiad cyntaf o ETS y DU ei gynnal o 2023 i asesu perfformiad y system gyfan yn hanner cyntaf y cyfnod (2021-25) gydag unrhyw welliannau angenrheidiol yn cael eu gwneud erbyn 2026; caiff adolygiad llawn ei gynnal yn 2028 i asesu perfformiad y system gyfan ar draws Cyfnod 1 (2021-2030) yn gyfan gyda rheolau ETS y DU yn cael eu diweddarau yn 2031 (Cyfnod II). Bydd yr adolygiadau hyn yn cyd-ddigwydd â'r adolygiadau o Gyfnod IV ETS yr UE a Storcrestr Byd-eang Cytundeb Paris.

UK ETS Common Framework

Summary document

Policy Background

The UK currently participates in the EU Emissions Trading System (EU ETS), which is the world's largest trading system for greenhouse gas (GHG) emissions. Emissions trading schemes work on the 'cap and trade' principle, where a cap is set on the total amount of certain GHGs that can be emitted by participating installations and aircraft. Within the limits of this cap, participants receive or buy allowances equivalent to their own emissions, which they can trade with one another as needed. The overall cap is reduced over time, so that total emissions fall.

At the end of the Transition Period (on 31st December 2020), the UK will cease to participate in the EU ETS.¹ A replacement carbon pricing policy is required to stimulate emissions reduction from large UK emitters within the industrial, power and aviation sectors currently participating in the EU ETS.

In 2019, the UK Government and devolved administrations (DAs) undertook a public consultation seeking views on the UK's future carbon pricing policy. This consultation set out policy positions for a UK-wide Emissions Trading System (UK ETS), whilst noting that fall-back options included a carbon emissions tax, or remaining in Phase IV of the EU ETS.

The four Governments are open to considering a link between a future UK ETS and the EU ETS, if such a linking agreement is in both sides' interests and recognises both parties as sovereign equals with our own domestic laws. A link between the UK and EU trading schemes could help to establish a much larger carbon market, which could increase opportunities for emissions reduction and cost-efficiency of emissions trading.

Rationale for seeking Common Framework

The UK Government and the DAs are committed to carbon pricing as an effective emissions reduction tool. Placing a price on carbon creates the incentive for emissions to be reduced in a cost effective and technology-neutral way, while mobilising the private sector to invest in emissions reduction technologies and measures.

Climate policy, including the establishment of emissions trading systems, falls within devolved competence. However, the UK Government and DAs have agreed to jointly introduce secondary legislation to establish a single, UK-wide ETS with a common set of rules for participants. There are several benefits of such an approach (as opposed to separate systems in the four UK nations):

- A UK-wide system will create a larger carbon market, with greater liquidity, and a consistent carbon price across the UK.

¹ By virtue of Article 9, Annex 4 of the Ireland / Northern Ireland Protocol, NI electricity generators will continue to participate in Phase IV of the EU ETS to ensure a common carbon price on the island of Ireland to maintain the SEM (Single Electricity Market)

- Access to a larger carbon market increases opportunity for emissions reduction and the cost effectiveness of emissions trading.
- A common, UK-wide approach to carbon pricing avoids ‘carbon leakage’², which could have a negative effect on the contribution of the policy to reduce emissions in line with international obligations, and the UK’s pathway towards our net zero target.

The UK ETS is designed to operate on a UK-wide basis, and therefore the rules for operators need to apply consistently across the UK to ensure the integrity of the system.

Nonetheless, any proposals for policy divergence between administrations will be considered by the four administrations jointly, using the agreed governance process that will be established in the UK ETS concordat. Any areas in which divergence is proposed will be considered by all parties to the concordat considering any potential impact on the functioning of the UK Internal Market, in line with the Common frameworks principles agreed at JMC(EN).³

Stakeholder engagement

Between May and July 2019, the UK Government and DAs jointly consulted on the future of carbon pricing in the UK after EU Exit, setting out policy proposals for a UK-wide ETS which would be operational from 1st January 2021. The consultation received over 130 responses, from a range of stakeholders across the UK including current EU ETS participants and NGOs, with the majority of respondents to each question supporting the proposal being put forward.

As part of this consultation, UKG and the DAs ran stakeholder events across England, Wales, Scotland and Northern Ireland. Views from all stakeholders on proposals for a UK-wide ETS were taken into account when considering the final policy design.

The joint Government Response to the consultation was published on 1st June 2020 and can be accessed here: <https://www.gov.uk/government/consultations/the-future-of-uk-carbon-pricing>

Approach to framework

The UK ETS will be established using secondary legislation made using existing primary powers under the Climate Change Act 2008 (the CCA), and through the Finance Act 2020. A non-legislative agreement (concordat) will set out the principles underpinning the ongoing oversight and governance of the system by Officials and Ministers from the four administrations, including decision-making and dispute resolution processes. These elements are explained in more detail below.

² Carbon leakage occurs when businesses transfer production to other countries with less stringent emissions constraints

³ The JMC(EN) principles can be found here: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/652285/Joint_Ministerial_Committee_communique.pdf

Legislation

UK ETS legislation comprises:

- *The Greenhouse Gas Emissions Trading Scheme Order 2020*: an affirmative procedure Order in Council under the **CCA** to set up a UK-wide ETS which will be operational from 2021. Key provisions included in this instrument cover the scope of the system, monitoring and reporting requirements, the cap and trajectory and the roles of the regulators in monitoring and enforcing the rules of the system. This Order was laid in the UK and Devolved Parliaments in July and is expected to be in force by the end of the Transition Period in all four nations.
- *The Greenhouse Gas Emissions Trading Scheme Order (Amendment) 2020*: a negative procedure Order in Council under the Climate Change Act which will amend the affirmative procedure instrument once made to include provisions for free allocation and the UK ETS registry. This Order is due to be laid in the UK and devolved Parliaments in November.
- A charging clause to be taken in the *Finance Act 2020*, to provide for the UK Government to charge participants for emissions allowances at auction.
- An affirmative procedure statutory instrument to be introduced under the Finance Act 2020 to establish rules for the auctioning of emissions allowances and mechanisms to support market stability. This instrument is expected to be laid in the UK Parliament in November.
- Additionally, the *Recognised Auction Platforms (Amendment) Regulations 2020* will be laid in draft before both the Commons and the Lords. This SI will set out the regulations for the trading of emissions allowances in the UK Emissions Trading System (ETS), including establishing the rules for access to the auction platform and rules for the relevant disclosures. It will enshrine an oversight role for the Financial Conduct Authority (FCA) such that the FCA can monitor the auctioning process and secondary market trading to prevent market abuse and ensure the effectiveness of the system. This SI will ensure that UK emissions allowances are subject to the relevant regulatory oversight and treatment as Financial Instruments.

UKG/DA governance concordat

The UK Government and DAs have together developed UK ETS governance principles and arrangements over the past two years, including processes for decision-making and dispute resolution. A non-legislative agreement in the form of a concordat will set out governance arrangements for the UK ETS, including processes for making decisions and resolving disputes under the system.

Governance processes shall be set out in more detail in the UK ETS Framework Outline Agreement (FOA), and in the resulting concordat. Key governance principles, which UK Government (BEIS, HMT and DfT) and the DAs have agreed to adhere to, are set out below:

- Proposals relating to all areas of UK ETS policy should be considered using the joint governance process.
- The four administrations are committed to, wherever possible, taking decisions jointly. Where the four administrations agree that an individual administration holds exclusive competence over a particular matter, that administration will not exercise that competence to take a decision unilaterally without first having discussed it with all other administrations.
- All four administrations will endeavour to ensure market and legislative stability throughout the agreed ETS phases. The UKG and DAs should adhere to planned review points and ensure that significant legislative and policy changes are aligned with these planned review points.
- The four administrations are committed to seeking advice from their statutory advisors, the Committee on Climate Change prior to laying legislation.
- Working groups for discussion of policy decisions and system interventions under the UK ETS should include representation from BEIS, the DAs, HMT, DfT (where appropriate) and the environmental regulators (where appropriate).
- At ministerial level, BEIS and DA Ministers (and DfT Ministers, where appropriate) will be sighted and engaged in discussions where a policy decision relating to elements of the policy set out under the Finance Act is being considered. A ministerial level discussion should constitute a two-way exchange, with BEIS and DA Ministers allowed sufficient time to consider the decision and raise challenges. Responsibility for final sign-off of decisions relating to the elements of a UK-wide emissions trading system set out in Finance Act provisions will lie with the Chancellor (HMT). Before final sign-off, HMT Ministers should respond to challenges raised and provide justification for decisions reached. Should a UKG or DA Minister dispute a decision in a reserved policy area, this can be escalated to the JMC Secretariat.
- As the UK Government department responsible for aviation policy, DfT should have the option to attend all Official and Senior level groups given the potential impact of decisions made under a UK ETS on aviation. Agreement from DfT ministers must be gained before agreeing a UK Government policy position focused on aviation under a UK ETS.
- For the most effective use of the governance structure, and ultimately the operation of the system, proposals should be discussed and, where possible, a recommendation agreed at Official Level working groups.
- For all proposals, the UK Government and DAs should seek to obtain appropriate and relevant evidence to support recommendations reached. Any relevant evidence obtained must be taken into account in reaching a recommendation.
- In all decision-making, the parties to the framework will adhere to the common framework principles agreed at JMC (EN) in October 2017.

Process for completion

Legislation

UK ETS Legislation		
Instrument	Laying date	In force date
The Greenhouse Gas Emissions Trading Scheme Order 2020	13 th July (UK Parliament, Scottish Parliament), w/c 15 th July, (Welsh Parliament) 15 th July (NI Assembly)	Mid-November
The Greenhouse Gas Emissions Trading Scheme Order (Amendment) 2020	Mid-November	Mid-November
Finance Act 2020 (charging clause)	17 th March 2020	22 nd July 2020 (Royal Assent)
Auctioning and market stability mechanisms SI	October/November 2020 (TBC)	December 2020 – January 2021
Recognised Auction Platforms (Amendment) Regulations 2020	TBC	TBC

Framework Outline Agreement (FOA)

The UK ETS FOA will set out, in more detail, our approach to the common framework and proposed decision-making and dispute resolution processes. It has been used as a policy development tool.

The UK ETS FOA shall be cleared by UK Government and DA Ministers and will be presented to the UK and Devolved Parliaments alongside the concordat.

Governance concordat

Following JMC(EN) clearance of the provisional framework, the FOA and concordat will become available for parliamentary scrutiny. We expect that the FOA and concordat will be available for scrutiny in late October/early November.

Eitem 4.2

Senedd Cymru
Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a
Materion Gwledig
UK Emissions Trading Scheme: Common
Framework
CCERA(5) ETS 01
Ymateb gan Ymddiriedolaethau Natur Cymru

Welsh Parliament
Climate Change, Environment and Rural Affairs
Committee
Cynllun Masnachu Allyriadau y DU: Fframwaith
Cyffredin
CCERA(5) ETS 01
Evidence from Wildlife Trusts Wales

Introduction

The world is starting to take note of the threat of climate catastrophe. In response, the Welsh government has joined many governments around the world in setting a net-zero emissions targets. However, we cannot tackle the climate crisis without a similar ambition to meet the nature crisis head-on; the two are inseparable.

The climate crisis is driving nature's decline; the loss of wildlife and habitats leaves us ill-equipped to reduce our emissions and adapt to change. Nature's incredible ability to trap carbon and provide other essential benefits is proven. But nature in the UK and Wales has seen a 60% decline in the last 50 years, and critical habitats are degraded and declining. Rapid cuts in our emissions must be matched with determined action to fix our broken ecosystems, so they can help stabilise our climate and our economy.

The UN **Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services** (IPBES) report¹ highlighted that around 1 million animal and plant species are now threatened with extinction. It listed **climate change as a significant driver of this change in nature along with pollution**. It called for 'transformational change' so that nature can still be conserved, restored and used sustainably – this is also key to meeting most other global goals.

It is estimated that, globally, nature provides services worth around US\$125 trillion a year². Governments, business and the finance sector are starting to question how global environmental risks will affect the macroeconomic performance of countries, industries and financial markets. The World Economic Forum³ identified the global risks as extreme weather, climate policy failure and natural disasters and accelerating biodiversity loss. *"Of all risks, it is in relation to the environment that the world is most clearly sleepwalking into catastrophe."*

The Institute for Public Policy Research warns that climate breakdown, the poor state of the natural environment around the UK, pollution and our unsustainable use of natural resources are all increasing risks that are affecting our economy. In its report, the IPPR concluded that the UK stood on the brink of environmental breakdown⁴. The authors drew parallels with the coronavirus pandemic. Laurie Laybourn-Langton, the associate fellow at IPPR, said: *"The threats posed by the environmental crisis could also emerge quickly and could overwhelm our capacity to respond."*⁵ We must act now, and we must get this right. According to the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), decisions we take in the next 10 years are crucial for avoiding total climate catastrophe. We must kickstart nature's recovery and make nature-based solutions to climate change a priority.

Nature can make a massive contribution to achieving net-zero, but only if we restore our damaged

ecosystems. **Restoring our natural systems could provide 37% of the UK's CO2 mitigation needed by 2030 to meet the Paris Agreement. But this will require substantial funding over the short to medium term. However, at the minute, there is no road map to investment into biodiversity recovery or climate action** beyond agricultural payments or the welcomed but short-term announcement of RDP funding.

Therefore, we propose that the **replacement to the EU Carbon Trading Scheme should fund nature-based solutions for climate change mitigation and adaption**. For example, peatland restoration, new native broadleaved forests and new wetlands, floodplain restoration⁶ etc.

Using this finance mechanism isn't transformational change but rather a common-sense change. It is asking the polluter to pay

- to mitigate their impacts on biodiversity caused by climate change and
- absorb the carbon that they are emitting through nature-based solutions.

If these opportunities are taken, it will help Wales achieve its international commitments highlighted below.

Biodiversity targets

Tagging biodiversity-relevant instruments in the database is useful to monitor progress towards international targets:

- **United Nations' Convention on Biological Diversity – Aichi Target 3**
By 2020, incentives, including subsidies, harmful to biodiversity are eliminated, phased out or reformed (...) and positive incentives for the conservation and sustainable use of biodiversity are developed and applied. (...)
- **United Nations' Sustainable Development Goal 14**
Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development.
- **United Nations' Sustainable Development Goal 15**
Targets 15A and 15B. Mobilize and significantly increase financial resources from all sources to conserve and sustainably use biodiversity and ecosystems (... and) to finance sustainable forest management (...).

Trading Scheme and Nature-Based Solutions

Restoring ecosystems, saving the climate and in doing so, improving people's lives needs to be central to recovery. We should not aim to rebuild the profits of private-sector industries or funding private companies to be less damaging. We should be using revenue from the scheme to fund nature-based solutions to climate change.

The **Greenhouse Gas Emissions Trading Scheme Order 2020**, Explanatory Memorandum states that *“the public sector will benefit from any auction revenues from the scheme. Using the two illustrative scenarios based on £15 per tonne CO2e (the Auction Reserve Price) and £32 per tonne CO2e, the 8.06 million allowances which were required to be purchased by Welsh participants in the EU ETS in 2019, and an assumption all allowances would be purchased at auction, the annual transfer to public-sector would be between £120.9 million and £257.93 million. Under current practices, these funds are not hypothecated but contribute to general Treasury coffers.*

However, an alternative approach the Welsh Government supports for is the establishment of an industrial decarbonisation fund to recycle auction receipts into funding packages for deep

decarbonisation of our industries”.

Welsh Government should investigate how this revenue can be used to fund nature restoration and nature-based solutions. This could be the single most significant opportunity for the government to shape the future decade, and it could give a significant economic boost to rural Wales.

The options could include 100% of the revenue going nature-based solutions or a percentage, with the rest going to ‘*decarbonisation of our industries*’. If the latter option was preferred, Wales could use a similar model to the Landfill Disposals Tax (LDT) Communities Scheme.

Nature-Based Solutions

A new report by the Wildlife Trusts, *Let Nature Help*⁷, suggest that nature-based solutions could store enough carbon to outweigh a substantial proportion of the UK’s existing greenhouse gas emissions. Doing so would also help to protect wildlife populations.

It is worth noting that

1. Oceans absorb 20-35% of human-made CO₂ emissions every year. Carbon is incorporated into the tissues of plants and animals, and later into mud and sediments.
2. Globally, plants have removed 25% of human-made CO₂ emissions. Soils contain more carbon than is stored in plants and the atmosphere combined.

All of the following contribute to creating carbon sinks, which absorb CO₂ from the atmosphere;

- **Returning degraded peatland and bog to its natural state.** - Peatlands are the UK’s largest store far more carbon dioxide. They occupy about 12% of the UK’s land area and store 5.5bn tonnes of carbon, over half of the entire countries current carbon storage and more than 35 times that our forests (forests store 150m tonnes of carbon, although forests grow faster, and absorb carbon faster, than peatlands)⁸⁹. But peatlands become part of the climate problem by giving off CO₂ when they dry out. Restoring peat moors is a relatively inexpensive way of tackling climate change by blocking up drainage ditches and bringing back vegetation to the moors.

In a report this last July, the **Office for National Statistics estimated that fully restoring the UK’s lost peatlands could cost between £8bn and £22bn over the next 100 years. But it predicted savings of £109bn in terms of reduced carbon emissions**¹⁰. And there are other advantages to healthy peatlands. They provide more than 25% of the UK’s drinking water and also help to control flooding by soaking up heavy rainfalls and releasing the water more gradually.

- **Grassland** - UK grasslands store 2 billion tonnes of carbon, but this is vulnerable to disturbance. We can restore species-rich grasslands to lock up carbon and support abundant wildlife.
- **Cultivating marine meadows of seagrass** – they store carbon 35 times faster than tropical rainforests and harbour up to 40 times more marine life than seabed without grass. Seagrass can store about half a tonne of carbon per hectare per year, and more when it is mature. Seagrass covers just 0.2% of the ocean but provides an estimated 10% of its carbon storage. Seagrass has a high turnover of leaves, and the dead ones fall into oxygen-poor sediments below where they trap carbon, similar to peatlands. The meadows also slow currents, allowing other organic material to drift down and be trapped, potentially for thousands of years.

The first seagrass restoration in Britain was in **Pembrokeshire**, which captured carbon

rapidly and offered habitat for lost marine life. However, seagrass beds are a rare habitat in the UK, a victim of past pollution and shipping. But the £400,000 Seagrass Ocean Rescue¹¹ project aims to change that and will ultimately place 20km of rope and a million seeds on the shallow seafloor, where they will sprout through the bags and restore the habitat.

The seeds are like small pine nuts, and many have been placed in their grow bags by **volunteer schoolchildren**. The first green shoots should appear by October.

The meadows are also a rich habitat, providing shelter and food for juvenile cod, plaice and other species. The 20,000 square metres being restored in Pembrokeshire could also support cuttlefish, pipefish and seahorses, and 200 million invertebrates such as the snakelocks anemone, stalked jellyfish and colourful snails. Seagrass meadows around the world also provide nurseries for a fifth of the world's biggest fishing species, including pollock, herring and whiting, meaning their restoration can improve catches. Seagrass restoration ticks so many boxes: climate, fisheries, water quality, biodiversity. But we will only get the benefits if we act now and at scale. Next in the team's sights are locations in North Wales, if funding can be obtained.

- **Restoring salt marshes and wetlands** – Wetlands can accumulate carbon for centuries, but in some areas of the UK, we have lost over 90% of our wetland habitat. Restored wetlands provide rich habitat, clean water naturally and reduce flood risk downstream

Salt marshes lock away vast amounts of carbon by taking carbon dioxide out of the atmosphere through their plant leaves and storing it in the roots. And, when the plants die, the carbon becomes part of the soil. Saltmarshes also

- help protect coastlines from storms, storm surges and erosion by creating a buffer between dry land and the sea, building up the height of the coast by trapping silt during floods and adding new soil from their decaying vegetation.
- provide a refuge for birds, fish and invertebrates;
- they provide clean water by filtering runoff, and they are low maintenance because they were naturally self-repairing.

However, in many places, salt marshes have been destroyed by drainage for land reclamation, coastal developments, sea walls, pollution and erosion. Globally, about 50% of salt marshes have been degraded, and the rest remain under threat. Schemes to restore salt marshes have proved successful, such as the

- **Wallasea Island Project**¹² - By 2025, the RSPB aims to have created 148 hectares of mudflats, 192 hectares of saltmarsh and 76 acres of shallow saline lagoons, with about eight miles of coastal walks and cycle routes allowing people to get closer to the island's wildlife.
 - **Essex Wildlife Trust's Abbotts Hall** is the site of a pioneering managed realignment scheme developed in 2002, and shows how farming and nature conservation can work side by side at the coast.
 - The **Anglesey and Llŷn Fens Project**¹³¹⁴ - the North Wales Wildlife Trust (NWWT) is working in partnership with Natural Resources Wales, Dwr Cymru and Anglesey Local Grazing Partnership created a holistic management approach to restoring the fens.
- **Planting the right tree in the right place** - About 1 billion tonnes of carbon are locked up in UK woodlands, mostly in the soils. Planting more woods and allowing natural regeneration could lock up more carbon, but this must be carefully planned to maximise benefits and avoid harming other habitats. Wales has historically invested in ecologically damaging woodlands. In the 1980s, peatlands and moorlands were planted with conifer plantations with ecological and climate-damaging results. Although the industry now talks about the

provision of ecosystem service benefits, these can also be derived, often in greater quality and quantity, from Wales' native broadleaved forest. Commercial woodlands tend not to be certified and still caused land management concerns as well contributing to polluting our rivers. What is needed is the restoration and expansion of existing native broadleaved woodlands, such as Wales rainforests, the Atlantic Oak woodlands, otherwise known as the Celtic Forest, that hold on along our western coastline.

¹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2019/05/nature-decline-unprecedented-report/#:~:text=The%20Report%20finds%20that%20around,20%25%2C%20mostly%20since%201900.>

² Costanza, R. et al. Changes in the global value of ecosystem services. *Global Environmental Change* 26: 152-158, doi:10.1016/j.gloenvcha.2014.04.002 (2014).

³ World Economic Forum [These are the biggest risks facing our world in 2019](#)

⁴ <https://www.ippr.org/environment-and-justice>

⁵ <https://www.theguardian.com/environment/2020/jun/24/tackle-uk-carbon-emissions-by-working-with-nature-government-urged>

⁶ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/654440/Working_with_natural_processes_one_page_summaries.pdf

⁷ [Wildlife Trusts, Let nature help](#)

⁸ Guardian (Feb 2014) [Plantwatch: Nature's finest soakaway](#)

⁹ Guardian (Dec 2019) [Weatherwatch: restore peat bogs to fight climate change Peat moors store far more carbon dioxide than forests, as well as helping to control flooding](#)

¹⁰ [Office of National Statistics - UK natural capital: peatlands July 2019](#)

¹¹ <https://www.projectseagrass.org/seagrass-ocean-rescue/>

¹² <https://www.rspb.org.uk/our-work/our-positions-and-casework/casework/cases/wallasea-island/>

¹³ <https://www.northwaleswildlifetrust.org.uk/what-we-do-landing-page/wildlife-conservation/living-landscapes/anglesey-fens-living-landscape>

¹⁴ Anglesey and Llŷn Fens LIFE Project <https://naturalresources.wales/about-us/our-projects/nature-projects/anglesey-and-llyn-fens-life-project/?lang=en>

Senedd Cymru	Welsh Parliament
Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig	Climate Change, Environment and Rural Affairs Committee
UK Emissions Trading Scheme: Common Framework	Cynllun Masnachu Allyriadau y DU: Fframwaith Cyffredin
CCERA(5) ETS 03	CCERA(5) ETS 03
Ymateb gan Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr	Evidence from National Farmers' Union

Committee (CCERA) Call for Views into the UK Emissions Trading Scheme

1. NFU Cymru welcomes the opportunity to respond to the Climate Change, Environment & Rural Affairs Committee Call for Views into the UK Emissions Trading Scheme.
2. We note the CCERA Committee will shortly be undertaking a short piece of work scrutinising the proposed framework on the UK Emissions Trading Scheme which will replace the EU Emissions Trading System (EU ETS) which covers around 33% of UK emissions currently.
3. The scope of this UK ETS includes energy intensive industries, the electricity generation sector and aviation. This means that a UK ETS applies to greenhouse gas emitting processes in sectors like refining, heavy industry and manufacturing.
4. Agriculture as a non-energy intensive industry falls outside the scope of the UK ETS. NFU Cymru would take this opportunity to highlight our [‘Net Zero’ Agriculture](#) ambition.
5. The report highlights that agriculture is uniquely placed to be part of the solution to decarbonising the Welsh economy and achieving net zero as both an emissions source and sink.
6. There is no single answer and the achievement of net zero agriculture will need a range of measures under three broad headings of:
 - a. Improving farming’s productive efficiency to reduce our greenhouse gas emissions – enabling farming to produce the same quantity of food, or more, with less inputs in smarter ways;
 - b. Farmland carbon storage in soils and vegetation – improving land management and enhancing land use to capture more carbon, through more hedgerows, more farm woodland, and especially more carbon-rich soil;
 - c. Boosting renewable energy and the bioeconomy to displace greenhouse gas emissions from fossil fuels and to create GHG removal through photosynthesis and carbon capture.
7. The policy measures needed to enable Welsh farming to make its contribution to meeting our net zero aspiration will require a partnership approach and concerted support across governments, agencies, academia and stakeholders to act with us to deliver on this ambition. Delivery of ‘Net Zero Agriculture’ will also require adequate revenue.
8. It would appear logical for revenues accrued through the UK ETS to be diverted away from general treasury funds and ring-fenced to fund in-country climate and energy projects and domestic decarbonisation action.

Eitem 4.4

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mike Hedges AS
Cadeirydd
Pwyllgor Newid yn y Hinsawdd, yr Amgylchedd a Materion Gwledig

22 Medi 2020

Annwyl Mike

Cyfeiriaf at fy llythyr dyddiedig 8 Mehefin, ynghylch ymateb Llywodraeth Cymru i'r argymhellion a gynhwyswyd yn adroddiad eich pwyllgor a gyflwynwyd ar 24 Ebrill ar ddiolci tanwydd yng Nghymru.

Roedd argymhelliad 9 yr adroddiad yn gofyn i Lywodraeth Cymru adrodd yn ôl i'r pwyllgor ar nifer yr eiddo a wellwyd a chyfanswm y gwariant drwy Arbed 3 ar gyfer ail flwyddyn y rhaglen tair blynedd. Roedd angen gwybodaeth ar y pwyllgor hefyd am y camau y bwriadaf eu cymryd yn y ffigurau digwyddiadau ar welliannau ac mae gwariant yn awgrymu bod Arbed 3 yn parhau i danberfformio. Yn fy ymateb i'r argymhelliad hwn, eglurais fod y trefniadau rheoli a gyflwynwyd pan ddyfarnwyd contract Arbed yn 2018 wedi galluogi Llywodraeth Cymru i weithio'n agos gyda chynrychiolwyr Arbed am Byth i sicrhau bod lefelau gweithgarwch yn cael eu cyflawni yn unol â rhagolygon y cytunwyd arnynt.

Felly, rwy'n falch o allu adrodd yn 2019/20, bod ail flwyddyn cynllun Arbed 3, bod buddsoddiad Llywodraeth Cymru a buddsoddiad Ewropeaidd o £18.1m wedi gwella 1,945 o aelwydydd gyda mesurau effeithlonrwydd ynni cartref. Fe'u cwblhawyd ar draws 19 o gynlluniau ar wahân mewn deg ardal Awdurdod Lleol. Amcangyfrifir y bydd talwyr biliau yn arbed tua £289 ar gyfartaledd ar eu biliau ynni blynyddol o ganlyniad uniongyrchol i osod y mesurau hyn. Rwyf wedi atodi copi o'r adroddiad llawn ar gyfer cynlluniau Arbed a Nyth ar gyfer y cyfnod 2019/20 er gwybodaeth i chi.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 46
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Fodd bynnag, bydd y pwyllgor yn gwerthfawrogi y bydd cyflawni ym mlwyddyn tri y cynllun presennol hwn yn heriol oherwydd materion sydd y tu hwnt i'n rheolaeth. Bydd y mesurau ynysu ffisegol a chymdeithasol sydd eu hangen i fynd i'r afael â pandemig COVID-19 yn debygol o gael effaith ar gyflawni'r cynllun yn 2020/21. Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos gydag Arbed am Byth i asesu'r effaith lawn y bydd y pandemig yn ei chael ar ein rhaglen gyflawni ar gyfer eleni. Byddaf yn hapus i ysgrifennu eto pan fydd canlyniad yr asesiad hwn yn hysbys.

Cofion

A handwritten signature in black ink that reads "Lesley Griffiths". The signature is written in a cursive, flowing style.

Lesley Griffiths AS/MS

Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Atodiad

[Arbed Adroddiad Blynyddol 2019-2020](#)

(15 tudalen)

[Adroddiad Blynyddol Nest 2019-2020](#)

(20 tudalen)

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol
Minister for Housing and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref:

Mike Hedges AS,
Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Materion Gwledig

21 Medi 2020

Annwyl Mike

Yn dilyn ymgynghori helaeth llynedd ar ddrafft y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol (FfDC), rwyf wedi gosod ger bron y Senedd ddrafft newydd o'r FfDC ar gyfer cyfnod ystyried o 60 o ddiwrnodau.

Cyhoeddir adroddiad ar yr ymgynghoriad gyda'r FfDC sy'n nodi'r pynciau trafod a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad. Rwy'n cyhoeddi hefyd restr o newidiadau rwy'n bwriadu eu gwneud yn sgil ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad ac arfarniad integredig newydd o gynaliadwyedd. Maent i'w gweld yn y fan [yma](#).

Rwy'n cynnwys yn yr adroddiad ymgynghori ac fel atodiad i'r llythyr hwn fy ymateb i'r casgliadau a wnaethoch ar ôl ystyried yr FfDC drafft y tro cyntaf. I helpu â'r broses graffu, rwyf wedi cyhoeddi dwy ddogfen heddiw. Mae'r gyntaf yn esbonio sut yr wyf am fonitro'r Fframwaith ar ôl ei gyhoeddi; ac mae'r ail yn fersiwn o'r ddogfen rhestru newidiadau gafodd ei osod yn yr un fformat â fersiwn ddrafft y Fframwaith yr ymgynghorwyd arno llynedd. Mae'r dogfennau i'w gweld yn y fan [yma](#)

Byddaf, yn amser y Llywodraeth, yn cyflwyno cynnig y gellir ei newid. Bydd yn rhoi cyfle i'r Senedd fynegi ei barn ar yr FfDC drafft ond nid ei gymeradwyo. Cynhelir y ddadl yn ystod 60 niwrnod cyfnod ystyried y Senedd er mwyn i'r Llywodraeth allu ystyried mewn digon o bryd unrhyw faterion a godir ac unrhyw argymhellion a wneir gan Bwyllgorau'r Senedd.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Yn ystod yr ymgynghoriad a gynhaliwyd y llynedd o'r FfDC drafft, dywedodd aelodau'r Senedd wrthyf ei bod yn bwysig iawn bod pawb yn gallu deall beth yw'r FfDC a'i oblygiadau iddynt. Roedd rhai'n credu nad oedd yr enw 'fframwaith datblygu cenedlaethol' yn esbonio beth ydyw na beth oedd yn ei wneud. Rwyf wedi meddwl am hyn ac wedi gofyn i Plant yng Nghymru feddwl am enw newydd. Eu cynnig nhw oedd 'Dyfodol Cymru – Cynllun Cenedlaethol 2040'. Pan gaiff ei gyhoeddi, byddwn yn adnabod yr FfDC wrth yr enw hwnnw neu yn fyr, Dyfodol Cymru. Fe welwch yr enw newydd hwn ar rai o'r dogfennau sy'n gysylltiedig â'r broses graffu.

Rwy'n disgwyl ymlaen at weithio gyda'r Senedd i gwblhau Dyfodol Cymru, ein Fframwaith Datblygu Cenedlaethol cyntaf.

Yn gywir,

Julie James AS/MS

Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol
Minister for Housing and Local Government

Casgliadau	Ymateb
<p>Casgliad 1. Rhaid i Lywodraeth Cymru ddefnyddio canlyniadau'r Fframwaith i gyfleu gweledigaeth hirdymor mwy beiddgar. Mae angen datblygu dimensiwn cenedlaethol y strategaeth yn llawnach.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Caiff penodau rhagarweiniol y Fframwaith, hyd at a chan gynnwys Canlyniadau'r Fframwaith, eu diweddarau a byddant yn nodi rôl y Fframwaith yn gliriach a'r ffordd y gall helpu i sicrhau newidiadau beiddgar. Caiff y Canlyniadau eu cryfhau a'u hategu gan fframwaith monitro.</p> <p>Caiff Pennod 4, sy'n cwmpasu'r materion strategol cenedlaethol, ei hehangu drwy bolisiâu ychwanegol ar faterion gwledig, trafnidiaeth, cyfathrebu digidol a pherygl llifogydd. Bydd cyfeiriadau cliriach at y cysylltiadau rhwng y materion cenedlaethol a'r materion rhanbarthol, drwy groesgyfeirio a defnyddio strwythurau cyson.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 2. Dylai'r Fframwaith ddefnyddio set o egwyddorion clir ar gyfer datblygu cynaliadwy, sy'n deillio o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, i fod yn sail i ganllawiau ar nodi lleoliadau priodol ar gyfer twf a datblygiad.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Roedd y Fframwaith drafft yn nodi sut y gwnaeth Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, a'i diffiniad o ddatblygu cynaliadwy, ei lywio yn ystod y broses o'i baratoi. Caiff Pennod 1 o'r Fframwaith ei diwygio er mwyn sicrhau ei bod yn cyfleu negeseuon allweddol yn glir.</p> <p>Mae'r Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig yn ymgorffori egwyddor datblygu cynaliadwy ar bob cam o'r broses o ddatblygu'r Fframwaith ac yn sicrhau ei fod yn cyfrannu at ddatblygu cynaliadwy.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 3. Mae lle i archwilio a chyflwyno'n well oblygiadau'r heriau a'r cyfleoedd a nodwyd ar gyfer pob ardal yng Nghymru. Ar gyfer pob ardal, dylai'r Fframwaith fapio'r dimensiynau demograffig, economaidd ac amgylcheddol ac ar gyfer y Gymraeg</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y bydd cyfleu materion allweddol ar ffurf ofodol yn cryfhau'r Fframwaith ac yn helpu i esbonio'n well yr heriau a'r cyfleoedd y mae'r Fframwaith yn ceisio mynd i'r afael â nhw. Caiff Pennod 2 a'r adrannau rhanbarthol eu diwygio i gynnwys mwy o fapiau a chyflwyno data ar ffurf graffig.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 4. Mae angen rhesymeg gliriach dros ddyrannu polisiâu rhwng y Fframwaith a Pholisi Cynllunio Cymru. Dylai polisiâu nad ydynt yn rhai gofodol gael eu cynnwys ym Mholisi Cynllunio Cymru. Pan fydd polisi cenedlaethol wedi'i gynnwys ym Mholisi</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y gallai'r berthynas rhwng y ddwy ddogfen, a'r ffordd y dyrennir polisiâu, gael eu mynegi'n gliriach.</p> <p>Roedd y polisiâu a gynhwyswyd yn y Fframwaith drafft yn adlewyrchu blaenoriaethau'r Llywodraeth a amlinellwyd mewn dogfennau strategaeth allweddol, yn enwedig lle mae'r rhain yn cynnwys elfen ofodol, ac mae</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>Cynllunio Cymru, ac nid yn y Fframwaith, dylai'r Fframwaith gyfeirio at y polisi hwnnw.</p>	<p>PCC yn cwmpasu pob mater pwysig sy'n berthnasol i'r system gynllunio.</p> <p>Bydd Pennod 1 o'r Fframwaith yn rhoi rhesymeg glir dros ddyrannu polisïau ac mae wedi'i osod mewn esboniad diwygiedig o'r berthynas rhwng y dogfennau. Caiff diagram eglurhaol ei gynnwys sy'n dangos y meysydd pwnc a gwmpesir yn y ddwy ddogfen. Gyda'i gilydd, mae'r newidiadau hyn yn ceisio nodi lle mae'r pynciau yn cael eu cwmpasu gan y ddwy ddogfen a lle nad yw hynny'n digwydd.</p> <p>Er mwyn tynnu sylw at y cysylltiadau rhwng polisïau'r Fframwaith a PCC, byddwn yn cynnwys croesgyfeiriadau gweledol ochr yn ochr â phob polisi, ac yn dwyn ynghyd yr holl ddolenni mewn atodiad i'r Fframwaith.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 5. Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi matrices neu grid sy'n nodi ac yn croesgyfeirio'r berthynas rhwng y Fframwaith a pholisïau eraill yn glir.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Cydnabyddir bod eglurder a thryloywder ynghylch y berthynas rhwng dogfennau polisi yn bwysig. Caiff asesiad cynaliadwyedd integredig ei gyhoeddi ar y cyd â'r Fframwaith, ac mae hwn yn amlinellu cwmpas dogfennau sy'n rhannu perthynas â'r Fframwaith.</p> <p>Mae'r newidiadau a wnaed mewn ymateb i gasgliad 4 yn gymwys i'r casgliad hwn a byddant yn rhoi eglurder ynglŷn â'r berthynas rhwng y Fframwaith a pholisïau eraill. At hynny, caiff datganiadau ar y ffordd y mae'r Fframwaith yn cysylltu â strategaethau eraill bellach eu cynnwys.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 6. Dylai'r asesiad o heriau a chyfleoedd yn y Fframwaith osod Cymru yn ei chyd-destun geowleidyddol ehangach a mynd i'r afael â'i pherthnasoedd allanol. Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Llywodraeth y DU i ddatblygu dulliau o annog cydweithredu trawsffiniol ar faterion cynllunio gofodol sydd o ddiddordeb i'r naill a'r llall.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y byddai Pennod 2 o'r Fframwaith yn cael ei chryfhau drwy roi cyd-destun ehangach y DU a'r cyd-destun geowleidyddol.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn croesawu cyfleoedd i ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar faterion cynllunio gofodol ond mae'n cydnabod bod y cyd-destun deddfwriaethol a'r dull o ymdrin â chynllunio gofodol dipyn yn wahanol yn Lloegr. Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio gyda swyddfeydd Meiri'r Awdurdodau Cyfun yn ne-orllewin Lloegr, Gorllewin Canolbarth Lloegr a gogledd-orllewin Lloegr wrth baratoi'r Fframwaith drafft. Mae fforymau megis cyfarfodydd Prif Swyddogion Cynllunio'r pum gweinyddiaeth a'r Cyngor Prydeinig-</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>Gwyddelig wedi cael eu defnyddio i ddatblygu dulliau gweithredu a rennir lle y bo modd. Mae cyfleoedd i gydweithredu ar faterion cynllunio gofodol a fydd yn fuddiol i bawb, er enghraifft gwaith presennol Comisiwn Geo-ofodol y DU i ddatblygu'r gallu i fapio, ac mae Llywodraeth Cymru yn awyddus i fod yn rhan o hynny.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 7. Rydym yn siomedig nad oes digon o aliniad a chydgyfnewidioldeb rhwng y Fframwaith, y Strategaeth Drafnidiaeth, Cynllun Carbon Isel Cymru, Cynllun Morol Cenedlaethol Cymru a Chynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru. Mae'n rhaid mynd i'r afael â hyn. Dylai Llywodraeth Cymru hefyd egluro sut y bydd y Fframwaith yn cefnogi'r economi sylfaenol.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Rydym yn cytuno y caiff y Fframwaith ei gryfhau pan gaiff ei ategu gan strategaethau a chynlluniau eraill Llywodraeth Cymru. I ryw raddau, dylai hyn ddatblygu mewn ffordd organig wrth i ddogfennau megis y Strategaeth Drafnidiaeth a'r Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru gael eu diwygio yn y blynyddoedd sydd i ddod. Cyhoeddwyd papur esboniadol yn esbonio sut y bydd y Fframwaith yn datblygu wrth iddo gael ei ddiwygio ym mis Ionawr 2020.</p> <p>Bydd y Fframwaith diwygiedig yn egluro'r berthynas a'r cysylltiadau rhwng y Fframwaith a dogfennau sy'n bodoli eisoes, megis Cymru Carbon Isel a Chynllun Morol Cenedlaethol Cymru.</p> <p>Bydd y Fframwaith diwygiedig yn cynnwys cyfeiriadau ychwanegol at yr economi sylfaenol, fel y'i diffiniwyd yn Ffyniant i Bawb: y cynllun gweithredu ar yr economi. Pan gaiff elfennau arwahanol o'r economi sylfaenol eu nodi yn y Fframwaith, byddwn yn nodi bod hyn yn rhan o'r economi sylfaenol.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 8. Dylai Llywodraeth Cymru wneud datganiad ynghylch sut y bydd y polisïau yn y Fframwaith yn cyfrannu at ei uchelgais i gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Caiff Canlyniad 4 y Fframwaith ei ddatblygu, gan nodi sut y gall cynllunio gyfrannu at yr uchelgais ehangach o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg.</p> <p>Mae'r Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig yn cynnwys amcan penodol ar y Gymraeg ac yn cynnwys datganiadau sy'n esbonio'r ffordd y mae polisïau'r Fframwaith yn cyfrannu at uchelgeisiau strategol Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 9. Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y dylid monitro'r Fframwaith.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y byddai'r Fframwaith yn cael ei gryfhau pe bai esboniad o'r ffordd y caiff ei fonitro a'i adolygu. Caiff Pennod 3 ei hehangu i roi trosolwg o'r dull gweithredu</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>arfaethedig a chaiff papur ategol sy'n esbonio'r broses monitro ac adolygu ei gyhoeddi.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 10. Dylai'r Fframwaith fabwysiadu'r model pedwar rhanbarth a argymhellir gan Brifysgol Caerdydd.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Daw 'Dynodi Ardaloedd Rhanbarthol ar gyfer y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol', sef adroddiad gan Brifysgol Caerdydd a gyhoeddwyd ym mis Awst 2017, i'r casgliad y dylai'r Fframwaith gynnwys pedwar rhanbarth, gyda Cheredigion yn rhan o ranbarth y de-orllewin a Phowys yn rhan o ranbarth Dwyrain Canolbarth Cymru yn ei rhinwedd ei hun. Mae'r adroddiad yn cydnabod y gall rhanbarth awdurdod sengl achosi problemau, gan nodi:</p> <p>Fodd bynnag, os penderfynir gan Lywodraeth Cymru na ddylai un awdurdod sengl greu rhanbarth, awgrymir rhoi ystyriaeth i ranbarth sy'n cynnwys Ceredigion a Phowys o ystyried y cysylltiadau gogleddol sy'n bodoli rhwng y ddau Awdurdod Unedol a rhywfaint o'r dadansoddiad rhanbartholi. Cydnabyddir fod y cysylltiadau mwyaf naturiol i rannau helaeth o Geredigion gyda do orllewin Cymru, yn enwedig Sir Benfro a Sir Gaerfyrddin, yn hytrach na Phowys. Bydd rhaid adlewyrchu hyn wrth baratoi Cynllun Datblygu Strategol</p> <p>Cytunir y dylai'r Fframwaith fabwysiadu'r model pedwar rhanbarth a argymhellwyd gan Brifysgol Caerdydd ar y sail y dylai rhanbarth gynnwys mwy nag un awdurdod.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 11. Dylai'r Fframwaith gydnabod y cyfleoedd i bobl fyw a gweithio'n gynaliadwy y tu allan i drefi a dinasoedd.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno bod yn rhaid i ardaloedd gwledig gynnig cyfleoedd i bobl fyw a gweithio yno er mwyn iddynt barhau'n lleoedd cynaliadwy, gwydn a llwyddiannus, sy'n ategu ardaloedd trefol mawr yn hytrach na chystadlu â nhw.</p> <p>Mae'r Fframwaith yn cefnogi twf cynaliadwy ym mhob rhan o Gymru. Caiff Ardaloedd Twf Cenedlaethol eu hategu gan Ardaloedd Twf Rhanbarthol a fydd yn tyfu, yn datblygu ac yn cynnig amrywiaeth o wasanaethau cyhoeddus a masnachol ar raddfa ranbarthol. Dylai datblygu a thwf mewn trefi a phentrefi mewn ardaloedd gwledig fod yn gymesur ac ar raddfa briodol, a chefnogi dyheadau ac anghenion lleol. Ni ddylent fod yn destun lefelau twf allai arwain at greu aneddiadau lloeren anghynaliadwy</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>Er mwyn mynd i'r afael â'r materion hyn, bydd polisi 4 yn y Fframwaith drafft ar gymunedau gwledig yn cael ei rannu'n ddau bolisi: Polisi 4 diwygiedig Cefnogi Cymunedau Gwledig a Pholisi 5 newydd arfaethedig Cefnogi'r Economi Wledig. Y nod yw rhoi ffocws cliriach ar y materion sy'n berthnasol i bob polisi a mwy o fanylion amdanynt, a fydd, gyda'i gilydd, yn rhoi strategaeth fwy cydlynol ar gyfer ardaloedd gwledig.</p> <p>Mae'r Fframwaith diwygiedig yn cefnogi cymunedau mewn ardaloedd gwledig yn gryf; y nod yw sicrhau twf cynaliadwy o ran yr economi a thai a chynnal a gwella mynediad at wasanaethau.</p> <p>Mae'r Fframwaith diwygiedig yn cydnabod yr angen am sylfaen economaidd eang i roi cyfleoedd cyflogaeth a lefelau sgiliau a chyflogau uwch, ac mae'n nodi'r sectorau y dylai Awdurdodau Cynllunio geisio eu hannog, gan gynnwys y sector sylfaenol (yn enwedig twristiaeth a bwyd a diod), arallgyfeirio amaethyddol a mentergarwch arloesol ac uwch-dechnoleg.</p> <p>Mae'r Fframwaith diwygiedig yn pwysleisio y dylai aneddiadau adlewyrchu egwyddorion da o ran creu lleoedd er mwyn creu lleoedd llesol a ffyniannus lle y gall pobl gerdded a beicio a lle maent yn llai dibynnol ar geir, gan arwain at fwy o fuddiannau iechyd a lles. Caiff mentrau trafndiaeth gyhoeddus eu cefnogi, ynghyd â theithio llesol, a thwf rhwydweithiau gwefru trydan. Mae'r Fframwaith yn cefnogi cysylltiadau strategol cryfach ar draws a rhwng rhanbarthau.</p> <p>Mae'r Fframwaith diwygiedig yn nodi y dylai Rhanbarthau weithio gyda'i gilydd i nodi ffyrdd o ddatblygu cysylltiadau trafndiaeth strategol cryfach rhwng ardaloedd gwledig a threfi mwy o faint a dinasoedd er budd economaidd pawb.</p> <p>Goblygiad Ariannol:Dim</p>
<p>Casgliad 12. Dylai'r Fframwaith bennu strategaeth gadarnhaol ar gyfer adfywiad a datblygu economaidd a chymdeithasol yng nghefn gwlad Cymru. Dylai'r strategaeth hon annog twf economaidd priodol, gwell cysylltiadau trafndiaeth a chysylltedd ecolegol.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y dylai'r Fframwaith gael ei ddiwygio i gyflwyno neges fwy cadarnhaol ar gyfer ardaloedd gwledig. Mae'r Polisi 5 arfaethedig yn tynnu sylw at y cyfleoedd ar gyfer twf a datblygiad mewn ardaloedd gwledig ac yn cydnabod yr heriau y mae angen eu hateb er mwyn sefydlu lleoedd gwydn a chynaliadwy, yn economaidd ac yn gymdeithasol.</p> <p>Caiff Polisi 4 yn y Fframwaith drafft ar gymunedau gwledig ei rannu'n ddau bolisi: Polisi 4 diwygiedig, Cefnogi Cymunedau Gwledig, a Pholisi 5 newydd, Cefnogi'r Economi Wledig. Y nod yw rhoi ffocws cliriach</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>ar y materion sy'n berthnasol i bob polisi a mwy o fanylion amdanynt, a fydd, gyda'i gilydd, yn rhoi strategaeth fwy cydlynol ar gyfer ardaloedd gwledig.</p> <p>Bydd y Fframwaith diwygiedig yn nodi'r sectorau sy'n bwysig i ardaloedd gwledig ac a ddylai gael eu cefnogi. Mae angen i'r economi wledig sefydlu sylfaen cyflogaeth a sgiliau eang i feithrin gwydnwch a chynaliadwyedd. Mae'n hanfodol bod cyfleoedd yn bodoli mewn ardaloedd gwledig i gadw pobl o oedran gweithio, helpu i fynd i'r afael â materion cymdeithasol, a chyfrannu at lesiant. Mae'r Fframwaith diwygiedig yn cefnogi'r sector sylfaenol (gan bwysleisio sectorau megis twristiaeth a bwyd a diod), busnesau newydd, micro-fusnesau, amaethyddiaeth ac arallgyfeirio. Mae'r Fframwaith diwygiedig hefyd yn cydnabod pwysigrwydd busnesau arloesol ac uwch-dechnoleg mewn ardaloedd gwledig er mwyn eu helpu i gyrraedd eu potensial llawn. Dylai awdurdodau cynllunio annog twf pob un o'r sectorau hyn, a'r rhwydweithiau cyflenwi a dosbarthu, drwy bolisïau mewn cynlluniau datblygu strategol a lleol.</p> <p>Bydd y Fframwaith diwygiedig yn pwysleisio y dylai aneddiadau gwledig adlewyrchu egwyddorion da o ran creu lleoedd er mwyn creu lleoedd llesol a ffyniannus lle y gall pobl gerdded a beicio ac lle maent yn llai dibynnol ar geir, gan arwain at fwy o fuddiannau iechyd a lles. Caiff mentrau trafnidiaeth gyhoeddus eu cefnogi, ynghyd â theithio llesol, a thwf rhwydweithiau gwefru.</p> <p>Bydd y Fframwaith diwygiedig yn pwysleisio' angen i wella trafnidiaeth a chysylltedd yn gyffredinol ledled Cymru. Mae'n cynnwys Polisi 11 newydd, Cysylltedd Cenedlaethol newydd a Pholisi 12 newydd, Cysylltedd Rhanbarthol.</p> <p>Manylir ar gysylltedd ecolegol ym Mholisi 8 drafft, sef Fframwaith Strategol ar gyfer Gwella Bioamrywiaeth a Sicrhau bod Ecosystemau yn Wydn. Caiff hwn ei ddiwygio ac ei ail-rifo'n Bolisi 9 arfaethedig, sef Rhwydweithiau Ecolegol Gwydn a Seilwaith Gwyrdd.</p> <p>Nodir natur hanfodol systemau cyfathrebu digidol mewn ardaloedd gwledig er mwyn cefnogi rhyngweithio cymdeithasol ac economaidd, mynediad at wasanaethau a helpu i fynd i'r afael ag ynysu ac allgau a gwella llesiant. Mae'r Fframwaith diwygiedig yn cefnogi'r angen am seilwaith digidol cyflym, modern mewn ardaloedd gwledig. Dylai Awdurdodau Cynllunio Lleol weithio gyda gweithredwyr ffonau symudol a band eang er mwyn sicrhau eu bod yn asesu anghenion ardaloedd gwledig ac yn cynllunio ar eu cyfer drwy broses y cynlluniau datblygu strategol a lleol. Bydd Ardaloedd</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>Gweithredu Symudol yn cyfrannu at yr amcan hwn ac mae polisi Cyfathrebu Digidol hefyd wedi cael ei gyflwyno yn y Fframwaith.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 13. Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y bydd y strategaeth yn y Fframwaith yn cael ei rhoi ar waith cyn i Gynlluniau Datblygu Strategol gael eu mabwysiadu. Mae Awdurdodau Cynllunio Lleol wedi dangos nad oes ganddynt fawr o ddyhead i ddatblygu Cynlluniau Datblygu Strategol. Dylai Llywodraeth Cymru esbonio sut y gellir eu cymell i ddatblygu cynlluniau o'r fath.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Daw'r Fframwaith yn weithredol fel cynllun datblygu o'r diwrnod y caiff ei gyhoeddi a chaiff ei ddefnyddio wrth wneud penderfyniadau. Pan gaiff y Fframwaith ei gyhoeddi, efallai y bydd angen adolygu cynlluniau datblygu lleol er mwyn sicrhau eu bod yn cydymffurfio'n gyffredinol â'r Fframwaith.</p> <p>Gan gydnabod nad oes cynlluniau datblygu strategol ar waith eto, mae'r Fframwaith yn rhoi ffocws ar gynllunio rhanbarthol. Mae polisiâu rhanbarthol y Fframwaith yn amlinellu'r materion rhanbarthol allweddol a nodwyd drwy'r broses o baratoi'r cynllun, er mwyn rhoi man cychwyn ar gyfer paratoi cynlluniau datblygu strategol. Mae hyn yn rhoi cyd-destun ar gyfer cynllunio rhanbarthol cyn i gynlluniau datblygu strategol gael eu mabwysiadu. Gan fod yn rhaid i Gynlluniau Datblygu Strategol gydymffurfio â'r Fframwaith yn ôl y gyfraith, mae cynnwys rhanbarthol y Fframwaith yn rhoi amlinelliad clir o'r materion y mae'n rhaid i gynlluniau datblygu strategol fynd i'r afael â nhw Mae Polisi 19 arfaethedig ym Mhennod 5 o'r Fframwaith yn amlinellu'r fframwaith ar gyfer paratoi cynlluniau datblygu strategol.</p> <p>Bydd polisiâu rhanbarthol y Fframwaith yn canolbwyntio camau gweithredu a buddsoddiad Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid allweddol yn y pedwar rhanbarth, gan nodi materion gofodol strategol allweddol a rhoi fframwaith ar gyfer cydgysylltu'r broses o gyflawni polisiâu cenedlaethol ym maes yr economi, tai, adfywio, yr amgylchedd, llifogydd, ynni, ardaloedd gwledig a thrafnidiaeth. Bydd cynlluniau datblygu strategol, ar ôl iddynt gael eu paratoi, yn datblygu polisiâu rhanbarthol y Fframwaith ac yn ychwanegu manylion atynt.</p> <p>Un nodwedd bwysig ar y system cynllunio datblygu dair haen yw gallu cynlluniau datblygu eraill sy'n cael eu datblygu a'u mabwysiadu i ddylanwadu ar gynlluniau haen uwch. Dros amser, disgwylir i'r Fframwaith, y Cynlluniau Datblygu Strategol a'r CDLlau lywio ei gilydd a bydd y berthynas hon yn sicrhau system gynllunio effeithiol a chadarn ar bob lefel.</p> <p>Cafodd y Fframwaith ei baratoi i gefnogi'r broses o gyflwyno cynlluniau datblygu strategol yn uniongyrchol. Mae Bil Llywodraeth Lleol ac Etholiadau (Cymru) 2019</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>wedi ystyried cynllunio rhanbarthol yn benodol, ac mae'n rhoi dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i weithio gyda'i gilydd i baratoi cynlluniau datblygu strategol. Bydd hyn yn rhoi mwy o sicrwydd ynglŷn â chyflawni cynlluniau datblygu strategol. Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried defnyddio ei phwerau ymyrryd os bydd angen er mwyn dechrau ac ysgogi'r broses o baratoi cynlluniau datblygu strategol.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 14. Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y bydd yn sicrhau bod cynllunio strategol cenedlaethol a rhanbarthol a bargeinion dinas-ranbarth yn cael eu cydgysylltu a'u halinio'n briodol. Dylai Llywodraeth Cymru ddatgan pa bryd, yn ôl ei dealltwaeth hi, y bydd cynlluniau Datblygu Economaidd Rhanbarthol yn cael eu cyhoeddi.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Mae Ffyniant i Bawb yn nodi bod y Fframwaith yn chwarae rôl ganolog o ran ysgogi twf cynaliadwy a gwrthsefyll newid yn yr hinsawdd drwy lywio cynlluniau datblygu strategol dros yr 20 mlynedd nesaf.</p> <p>Mae'r Fframwaith yn cefnogi'r broses o roi'r Cynllun Gweithredu ar yr Economi ar waith a bydd yn helpu i gynllunio'r seilwaith cysylltiedig modern y mae'r Cynllun yn ceisio ei gyflawni ac i gael y cysyniadau angenrheidiol, gan sicrhau bod swyddi yn agosach i gartrefi; a datblygu dull cynllunio a chyflawni rhanbarthol cadarnach.</p> <p>Bydd bargeinion dinesig a darparu seilwaith i ysgogi twf mewn ardaloedd rhanbarthol ehangach yn dibynnu ar y system gynllunio er mwyn helpu i gydgysylltu'r broses o gyflwyno seilwaith, defnyddiau tir a manteisio i'r eithaf ar fuddsoddiad mewn rhanbarthau.</p> <p>Mae Prif Swyddogion Rhanbarthol Llywodraeth Cymru yn paratoi Fframweithiau Economaidd Rhanbarthol (FfERh) mewn cydweithrediad â rhanddeiliaid er mwyn llywio'r ffordd y mae Llywodraeth Cymru yn ymdrin â datblygu economaidd drwy ganolbwyntio ar ranbarthau.</p> <p>Mae Ffyniant i Bawb: Cynllun Gweithredu ar yr Economi yn cynnwys ymrwymiad i fynd i'r afael fwyfwy â datblygu'r economi ar lefel rhanbarthau ac yn nodi'r bwriad i ddatblygu cynlluniau economaidd rhanbarthol ym mhob un o ranbarthau Cymru.</p> <p>Ar ôl trafod â rhanddeiliaid, y farn gyffredin yw nad oes angen cynllun ond bod yn hytrach angen Fframweithiau Economaidd Rhanbarthol sy'n nodi set o flaenoriaethau economaidd a rennir ar draws y sectorau cyhoeddus a phreifat a'r trydydd sector a fframwaith ar y cyd ar gyfer eu cyflawni ym mhob un o'r rhanbarthau. Mae Fframweithiau Economaidd Rhanbarthol (FfERh) yn gyfryngau pwysig ar gyfer annog cydweithio a'r bwriad yw i'r FfERh fod yn strategaeth datblygu economaidd</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>lefel uchel a thymor hir ym mhob rhanbarth, o dan arweiniad Llywodraeth Cymru. Cânt eu dylunio a'u cyflawni ar y cyd â'r partneriaid rhanbarthol.</p> <p>Bydd y FfERh yn nodi ac yn datblygu y cryfderau unigryw ym mhob rhanbarth o Gymru, gan gefnogi twf economaidd sy'n gynhwysol ac sy'n gynaliadwy. Byddant yn manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i oresgyn anghydraddoldebau rhanbarthol a lleol, gan helpu Llywodraeth Cymru a phartneriaid i gyfrannu at y nodau llesiant cenedlaethol. Mae hyn yn gyson ac yn gyflenwol â'r Fframwaith Buddsoddi Rhanbarthol (Cymru-gyfan) ac mae gwaith yn cael ei wneud ar y cyd trwy gydweithrediad clos â WEFO.</p> <p>Mae'r timau rhanbarthol o dan arweiniad y Prif Swyddogion Rhanbarthol wedi bod yn gweithio gyda'r prif randdeiliaid a phartneriaid dros y misoedd diwethaf i gasglu tystiolaeth ar gyfer datblygu'r FfERh a bydd yn cynnal cyfres o ddigwyddiadau cydweithio mwy dros y misoedd i ddod, gyda golwg ar gyhoeddi'r FfERh yn ddiweddarach yn y flwyddyn. Bydd y gwaith sy'n mynd rhagddo i alinio a bwydo'r Bargeinion Twf a Dinesig, prosiect yr OECD ar lywodraethu a buddsoddi rhanbarthol, syniadau WEFO ar Gronfeydd Buddsoddi Rhanbarthol, safbwynt Llywodraeth Leol ar CJC's ac amrywiaeth o waith datblygu economaidd ar draws Lywodraeth Cymru, yn dylanwadu ar gynnwys ac amseriad y FfERh. At hynny, bydd egwyddorion cyd-ddylunio a chyd-ddatblygu'n sail i'r FfERh, a byddant o'r oherwydd yn adlewyrchu'r cyflymder y bydd partneriaid ym mhob rhanbarth am fwrw ati, yn hytrach nag ar amserlen Llywodraeth Cymru.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 15. Dylai'r strategaeth a nodir yn y Fframwaith fod â phwrpas economaidd cliriach.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Rydym yn cytuno y byddai'r Fframwaith yn cael ei gryfhau pe bai datganiadau cliriach ar uchelgeisiau economaidd yn cael eu cynnwys. Caiff cysylltiadau rhwng y Fframwaith a'r Cynllun Gweithredu ar yr Economi eu gwneud yn fwy eglur, gan gynnwys cydnabod rôl yr economi sylfaenol (gweler hefyd Gasgliad 7).</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 16. Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu tystiolaeth o'r capasiti i ddatblygu yn y canolfannau trefol presennol a'r tir sy'n</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Nid yw'r Fframwaith yn pennu targedau ar gyfer lefelau twf, ac felly nid ystyrir bod astudiaethau capasiti penodol yn briodol nac yn angenrheidiol. Bydd Llywodraeth</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>eiddo cyhoeddus sydd ar gael i'w ddatblygu ar y raddfa ac yn y lleoliadau sy'n ofynnol i gefnogi strategaeth y Fframwaith.</p>	<p>Cymru yn darparu gwaith mapio sy'n dangos hyd a lled newidiadau o ran defnydd tir mewn lleoliadau trefol, gan gynnwys y lleoedd hynny a enwyd yn strategaeth y Fframwaith drafft, dros yr 20 mlynedd diwethaf.</p> <p>Mae tir o dan berchenogaeth gyhoeddus yn cynnwys daliadau Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU, awdurdodau lleol, y GIG, y Weinyddiaeth Amddiffyn a Cyfoeth Naturiol Cymru. Cafodd Uned Tir Cyhoeddus ei sefydlu'n ddiweddar o fewn Llywodraeth Cymru i ganolbwyntio ar sicrhau datblygiadau drwy dir o dan berchenogaeth gyhoeddus. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod mantais datblygu un gofrestr a map o dir o dan berchenogaeth gyhoeddus ond nid yw hyn yn bodoli eto.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 17. Dylai polisïau sy'n ymwneud ag aneddiadau newydd fod yn gyson rhwng y Fframwaith a Pholisi Cynllunio Cymru.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae PCC yn rhoi'r cyd-destun cyffredinol ar gyfer aneddiadau newydd a'r broses y bydd cynllun datblygu yn ei dilyn i ddynodi un. Mae PCC yn ei gwneud yn bosibl i aneddiadau newydd gael eu nodi o dan amgylchiadau penodol, ond nid yw'n ei gwneud yn ofynnol i gynlluniau datblygu eu nodi.</p> <p>Ni chytunwn â'r casgliad bod PCC a'r Fframwaith yn anghyson â'i gilydd. Mae'r Fframwaith hwn yn nodi nad oes angen aneddiadau newydd ar hyn o bryd ac y dylem ganolbwyntio ar welliannau radical i ddinasoedd a threfi sy'n bodoli eisoes, er mwyn mynd i'r afael ag amddifadedd, anghydraddoldeb a gwella'r ystod o wasanaethau a gynigir ganddynt a'u hansawdd. Nid yw'r safbwynt hwn yn atal fersiynau o'r Fframwaith yn y dyfodol rhag nodi bod angen aneddiadau newydd os yw'r dystiolaeth yn awgrymu eu bod yn angenrheidiol.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 18. Dylai'r Fframwaith wneud datganiad cliriach am rôl bwysig prifysgolion wrth gefnogi datblygu strategol ac adnewyddu ar lefelau cenedlaethol a rhanbarthol.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y dylai Pennod 2 o'r Fframwaith nodi'r cyfle y mae prifysgolion yn ei gynnig i gefnogi datblygu strategol. Bydd pob adran ranbarthol hefyd yn cael ei diwygio i nodi pwysigrwydd prifysgolion ym mhob rhanbarth.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim.</p>
<p>Casgliad 19. Credwn fod y Fframwaith yn allweddol i fynd i'r afael â'r newid yn yr</p>	<p>Derbyn</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>hinsawdd. Dylai'r Fframwaith edrych y tu hwnt i ddatgarboneiddio a mynd i'r afael ag agweddau eraill ar newid yn yr hinsawdd megis risg llifogydd, rheoli dŵr a'r goblygiadau ar gyfer cynllunio'r arfordir.</p>	<p>Cynigir polisi newydd ar berygl llifogydd (Polisi 8), sy'n cydnabod difrifoldeb perygl llifogydd mewn rhai rhannau i'r Ardaloedd Twf Cenedlaethol a Rhanbarthol a'r angen i reoli perygl llifogydd mewn ffordd gynaliadwy.</p> <p>Mae Canlyniadau'r Fframwaith wedi cael eu diwygio i gryfhau a datblygu cyfeiriadau at newid yn yr hinsawdd, yn seiliedig ar yr adborth a gafwyd drwy'r ymgynghoriad.</p> <p>Bydd y diwygiadau i Bennod 2 yn cynnwys rhoi mwy o gyd-destun ar newid yn yr hinsawdd a materion cysylltiedig, gan gynnwys perygl llifogydd, rheoli dŵr a chynllunio'r arfordir.</p> <p>Mae'r Fframwaith hefyd yn cynnwys polisïau ar y rôl y mae atebion sy'n seiliedig ar natur yn ei chwarae, gan gynnwys diogelu gwasanaethau ecosystemau a darparu seilwaith gwyrdd, ac mae creu cysylltiad rhwng y rhain a materion rheoli tir ehangach, y mae pob un ohonynt yn hollbwysig fel rhan o'r ymateb i'r argyfwng hinsawdd.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 20. Dylai'r canlyniad newid yn yr hinsawdd gwmpasu tai a dylai'r canlyniad ar gyfer cartrefi a thai fynd i'r afael â'r mathau o gartrefi y mae angen i Gymru eu hadeiladu i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Caiff Canlyniadau'r Fframwaith eu diwygio i gryfhau a datblygu cyfeiriadau at newid yn yr hinsawdd, yn seiliedig ar yr adborth a gafwyd drwy'r ymgynghoriad a chasgliad y Pwyllgor.</p> <p>Caiff Canlyniad 11 ei ddiwygio'n benodol i nodi y bydd angen i gartrefi newydd fod yn effeithlon o ran ynni a helpu cymunedau i ymaddasu at yr hinsawdd newidiol.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 21. Dylai'r Fframwaith fynegi dimensiwn gofodol ei strategaeth ar gyfer datgarboneiddio trafndiaeth a gwresogi. Dylai nodi'n gliriach sut y dylid sicrhau llai o ddibyniaeth ar gerbydau preifat mewn ardaloedd trefol a gwledig fel ei gilydd.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae Polisi Cynllunio Cymru (PCC) yn mynegi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i leihau dibyniaeth ar geir preifat a chefnogi newid moddol i gerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus. Mae'n cydnabod y bydd sicrhau'r newid moddol hwn yn gwneud cyfraniad pwysig at ddatgarboneiddio a gwella ansawdd aer.</p> <p>Mae PCC yn amlinellu polisi sy'n gofyn am ddefnyddio hierarchaeth trafndiaeth gynaliadwy mewn perthynas â datblygiadau newydd, sy'n rhoi blaenoriaeth ar gerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus yn lle cerbydau modur preifat. Mae'r hierarchaeth drafndiaeth yn cydnabod bod gan Gerbydau Isel lawn eu Hallyriadau rôl bwysig i'w chwarae o ran datgarboneiddio trafndiaeth, yn enwedig</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>mewn ardaloedd gwledig lle ceir prinder gwasanaethau trafndiaeth gyhoeddus.</p> <p>Er mwyn cefnogi'r polisi yn PCC, caiff Pennod 4 o'r Fframwaith ei hehangu drwy bolisiau ychwanegol ar Gysylltedd Cenedlaethol a Rhanbarthol. Mae'r polisiau newydd a'r testun ategol yn amlinellu sut y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu gwella cysylltedd o fewn a rhwng ardaloedd trefol a gwledig drwy leihau'r angen i deithio, yn enwedig mewn cerbydau preifat, a chefnogi newid moddol i gerdded, seiclo a thrafnidiaeth gyhoeddus. Mae'r polisiau hefyd yn cefnogi'r gwaith o roi'r Ddeddf Teithio Llesol ar waith ac ailfywiogi'r Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol.</p> <p>O ran datgarboneiddio gwres, mae'r Polisi 16 arfaethedig yn nodi mai ein blaenoriaeth ofodol yw y dylid ymchwilio i addasrwydd a dichonolrwydd Rhwydweithiau Gwres Rhanbarthol yn y trefi a'r dinasoedd a nodwyd yn y Fframwaith fel Ardaloedd â Blaenoriaeth ar gyfer Rhwydweithiau Gwres Rhanbarthol. Er bod rhwydweithiau gwres yn cael eu cefnogi mewn egwyddor lle bynnag y maent yn ddichonadwy, rhain yw'r ardaloedd yng Nghymru yr ystyrir eu bod yn cynnig y potensial mwyaf ar gyfer rhwydweithiau gwres.</p> <p>Goblygiad Ariannol:Dim</p>
<p>Casgliad 22. Dylai'r Fframwaith nodi sut y dylid cyflwyno'r seilwaith gwefru cerbydau a'r rhwydweithiau gwres.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y dylai'r Fframwaith nodi'n gliriach sut y gall y system gynllunio helpu i gyflwyno seilwaith gwefru cerbydau trydan ledled Cymru.</p> <p>Caiff Pennod 4, sy'n cwmpasu'r materion strategol cenedlaethol, eu hehangu drwy bolisiau ychwanegol ar drafndiaeth. Bydd y polisiau newydd ar Gysylltedd Cenedlaethol a Rhanbarthol (Polisiau 11 a 12 arfaethedig) yn nodi sut y bydd Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r broses o gyflwyno seilwaith gwefru cerbydau trydan mewn ardaloedd gwledig a threfol. Bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn cyhoeddi Strategaeth ar Wefru Cerbydau Trydan. Cyflwynwyd hawliau datblygu a ganiateir yn 2019 ar gyfer gosod, newid a chyfnewid pwyntiau trydan a phileri gwefru i ailwefru cerbydau trydanol, yn ddarostyngedig i amodau, er mwyn cyflymu'r broses o greu rhwydwaith Cymru gyfan o seilwaith gwefru cerbydau trydanol – mewn cartrefi, gweithleoedd a chyrchfannau allweddol, megis archfarchnadoedd, canolfannau manwerthu a masnachol a chyfleusterau hamdden.</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>O ran rhwydweithiau gwres, mae'r Fframwaith yn nodi y dylai awdurdodau cynllunio archwilio a nodi cyfleoedd ar gyfer Rhwydweithiau Gwres Rhanbarthol, yn enwedig yn yr Ardaloedd â Blaenoriaeth, a, lle y bo modd, geisio datblygu Rhwydweithiau Gwres Rhanbarthol i ddinasoedd neu drefi cyfan mewn cymaint o leoliadau â phosibl. Mae'n nodi y dylai cynigion ar gyfer datblygiadau defnydd cymysg ar raddfa fawr o 100 o anheddau neu 10,000 metr sgwâr o arwynebedd masnachol neu fwy, o leiaf, ystyried y potensial ar gyfer rhwydwaith gwres.</p> <p>Mae cymorth i gynllunio rhwydweithiau gwres eisoes ar gael gan Lywodraeth y DU. Mae rhan o Becyn Cymorth Ynni Adnewyddadwy Llywodraeth Cymru i gynllunwyr hefyd yn cynnwys gwybodaeth am y ffordd y gall awdurdodau cynllunio lleol ddechrau mapio'r potensial yn eu hardaloedd. Bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn ystyried pa gymorth a chanllawiau eraill y gall eu rhoi yn y dyfodol.</p> <p>Goblygiad Ariannol:</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn buddsoddi £2m yn y byrdymor i hwyluso rhwydwaith o wefrwyr cyflym i gerbydau trydan. Fodd bynnag, y disgwyl yw mai busnesau a diwydiant fydd yn ysgogi llawer o'r broses o gyflwyno seilwaith gwefru.</p>
<p>Casgliad 23. Dylai'r Fframwaith edrych ar y sector tai yn ei gyfanrwydd a mynd i'r afael â rôl y sector preifat, gan gynnwys busnesau adeiladu bach a chanolig (BBaChau) wrth ddarparu tai. Dylai hyn gynnwys safleoedd bach nad ydynt wedi'u cynnwys mewn Cynlluniau Datblygu Lleol.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod adeiladwyr tai yn y sector preifat yn chwarae rôl bwysig o ran diwallu'r angen am dai, gan gynnwys cyfrannu at y gwaith o ddarparu tai fforddiadwy.</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio gydag adeiladwyr tai ar ddarparu tai yn y sector preifat. Fodd bynnag, er mwyn diwallu'r angen sylweddol am gartrefi fforddiadwy a nodwyd yn 'Amcangyfrifon o'r angen am dai' Llywodraeth Cymru, mae'r Fframwaith yn canolbwyntio ar rôl awdurdodau lleol a landlordiaid cymdeithasol cofrestredig i gynyddu nifer y tai fforddiadwy a ddarperir yng Nghymru. Bydd diwygiadau arfaethedig i'r testun sy'n ategu'r polisi ar 'Cyflenwi Cartrefi Fforddiadwy' yn cydnabod cyfraniad cartrefi newydd ar y farchnad o ran diwallu'r angen am dai yn fwy cyffredinol.</p> <p>Mae Polisi Cynllunio Cymru eisoes yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cynllunio bennu targed ar gyfer cyflenwi cartrefi ar safleoedd bach a chynnal cofrestr o'r safleoedd bach sydd islaw'r trothwy dyrannu yn eu</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>cynllun datblygu. At hynny, mae Cronfa Safleoedd Segur Llywodraeth Cymru, gwerth £40m, yn helpu i greu a hyrwyddo cyfleoedd datblygu i gwmnïau adeiladau sy'n BBaChau. Hefyd, ers 2013, mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn helpu adeiladwyr sy'n BBaChau i gael cyllid datblygu fforddiadwy drwy Gronfa Datblygu Eiddo Cymru. (Gweler Casgliad 4.)</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 24. Mae angen i'r Fframwaith nodi'r dulliau i'w defnyddio i ddarparu tai fforddiadwy newydd ar y raddfa a ragwelir yn y strategaeth. Dylai Llywodraeth Cymru egluro sut y bydd yr "Adolygiad annibynnol o'r cyflenwad o dai fforddiadwy" a gomisiynwyd ganddi, ac a gyflwynodd adroddiad ym mis Mai 2019, yn llywio'r Fframwaith.</p>	<p>Gwrthod</p> <p>Mae'r Fframwaith yn nodi'n glir y bydd angen rhoi mwy o ffocws ar rôl awdurdodau lleol, landlordiaid cymdeithasol cofrestredig ac adeiladwyr sy'n BBaChau er mwyn sicrhau'r cynnydd yn nifer y cartrefi fforddiadwy a nodwyd. Mae casgliadau'r 'Adolygiad Annibynnol o'r Cyflenwad o Dai Fforddiadwy' yn cefnogi hyn ac fe'u hystyriwyd wrth baratoi'r Fframwaith drafft.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Efallai y bydd yn rhaid i gyllid Llywodraeth Cymru ar gyfer tai fforddiadwy newid.</p>
<p>Casgliad 25. Dylid diweddarau amcangyfrif y Fframwaith o'r angen am dai yn seiliedig ar y dystiolaeth ddiweddaraf sydd ar gael.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Caiff amcangyfrifon diwygiedig o'r angen am dai eu cynnwys yn fersiwn derfynol y Fframwaith.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 26. Dylid mynegi unrhyw dargedau ar gyfer tai fforddiadwy fel niferoedd, nid canrannau.</p>	<p>Gwrthod</p> <p>Nid yw'r Fframwaith yn cynnwys targedau ar gyfer tai fforddiadwy. Daw'r canrannau o dai fforddiadwy a gynhwyswyd yn y Fframwaith o 'Amcangyfrifon o'r angen am dai yn ôl deiliadaeth' Llywodraeth Cymru. Rhai dangosol yn unig ydynt, yn seiliedig ar dueddiadau, ac maent yn rhan o'r cyd-destun i lywio awdurdodau cynllunio wrth benderfynu ar eu gofynion tai drwy eu cynlluniau datblygu strategol neu leol.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 27. Mae angen rhoi sylw arbennig i anghenion tai pobl hŷn. Dylai'r Fframwaith ei hun roi arweiniad cenedlaethol yn hyn o beth.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Cydnabyddir bod poblogaeth newidiol Cymru, gan gynnwys y duedd o niferoedd uwch o bobl hŷn, yn rhan o'r cyd-destun ar gyfer y Fframwaith, fel y'i hamlinellir ym Mhennod 2. Mae'r angen am dai ymhlith pobl hŷn yn amrywio ledled Cymru ac felly'r awdurdodau lleol sydd yn y sefyllfa orau i fynd i'r afael â hyn, yn seiliedig ar yr</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>anghenion penodol a nodwyd ganddynt ar gyfer eu hardal.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 28. Dylai'r Fframwaith gydnabod pwysigrwydd busnesau adeiladu bach a chanolig wrth ddarparu tai yng nghefn gwlad Cymru ac archwilio'r potensial i gael gwared ar rwystrau i adeiladu datblygiadau tai bach sy'n cynnwys llai na 10 uned.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae'r Fframwaith yn cydnabod bod gan adeiladwyr sy'n BBaChau rôl bwysig i'w chwarae i gynyddu faint o gartrefi newydd a ddarperir ledled Cymru. Fel rhan o'r gwaith o hwyluso hyn, mae Polisi Cynllunio Cymru eisoes yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cynllunio bennu targed ar gyfer cyflenwi cartrefi ar safleoedd bach a chynnal cofrestr o safleoedd bach sydd islaw'r trothwy dyrannu yn eu cynllun datblygu. O ran dileu rwystrau, mae Cronfa Safleoedd Segur Llywodraeth Cymru, gwerth £40m, yn helpu i greu a hyrwyddo cyfleoedd datblygu i gwmnïau adeiladau sy'n BBaChau. Mae Llywodraeth Cymru wedi lansio Cynllun Hunanadeiladu Cymru sy'n helpu leihau'r rwystrau a'r ansicrwydd sy'n atal pobl rhag adeiladu tai eu hunain. Hefyd, ers 2013, mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn helpu adeiladwyr sy'n BBaChau i gael cyllid datblygu fforddiadwy drwy Gronfa Datblygu Eiddo Cymru. (Gweler Casgliad 4.)</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 29. Mae'r Pwyllgor yn siomedig gyda'r diffyg cynnydd parhaus o ran diwygio Rhan L (Arbed tanwydd ac ynni) o'r rheoliadau adeiladu. Dylai Llywodraeth Cymru ddatgan beth yw ei hamserlen ar gyfer diwygio Rhan L.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cyhoeddwyd cynigion Rhan L (ac F) ar gyfer tai newydd ar gyfer ymgynghoriad ar 19 Rhagfyr 2019, a daeth i ben ar 12 Mawrth 2020. Mae'r cynigion yn cynnwys cam sylweddol ac angenrheidiol o ran perfformiad ynni a charbon tai newydd. Gwnaeth yr ymgynghoriad hefyd roi manylion safonau posibl ar gyfer 2025. Yn ddiweddarach eleni, byddwn hefyd yn ymgynghori ar gynigion i atal gorwresogi mewn anheddau newydd, safonau Rhan L ar gyfer adeiladau annomestig a lle y gwneir gwaith adeiladu ar anheddau sy'n bodoli eisoes. Roedd yr ymgynghoriad hefyd yn nodi mai'r amserlen a ffefrir ar gyfer dwyn rheoliadau Rhan L i rym yw 2020.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 30. Dylai'r Fframwaith bennu'r gofynion o ran y seilwaith craidd a dylai ddarparu fframwaith gofodol i lywio'r broses o wneud penderfyniadau ar gyfer pob math o seilwaith sy'n bwysig yn genedlaethol. Dylai Llywodraeth Cymru</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae anghenion seilwaith hirdymor y wlad yn cael eu hasesu gan Gomisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru. Mae'r Fframwaith yn fodd i gydgyssylltu buddsoddiad mewn seilwaith â strategaeth ehangach ar gyfer datblygu, er mwyn sicrhau y manteisir i'r eithaf ar fuddsoddiad mewn seilwaith. Caiff y Fframwaith ei</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>bennu ei safbwynt “mewn egwyddor” ar brosiectau a pholisïau seilwaith sydd heb eu datganoli.</p>	<p>gyhoeddi cyn bod Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru yn gwneud ei argymhellion, felly dylai'r Comisiwn gydnabod y gefnogaeth gref i systemau Metro, seilwaith teithio llesol a gwyrdd gwell, a seilwaith rheoli perygl llifogydd yn y Fframwaith. Fel yr amlinellir mewn ymateb i Gasgliad 7, bydd mwy o gysondeb a natur gilyddol rhwng dogfennau allweddol wrth i'r gyfres lawn o strategaethau a chynlluniau perthnasol gael eu rhoi ar waith.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn dadlau'n rheolaidd dros fuddsoddiad gan Lywodraeth y DU a darparwyr cyfleustodau mewn seilwaith nas datganolwyd a fydd yn fuddiol i lesiant pobl yng Nghymru, a bydd yn parhau i wneud hynny. Lle y caiff prosiectau seilwaith nas datganolwyd eu cynnig gan bartion eraill, mae Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi datganiadau clir o'i barn ac yn sicrhau ei bod yn chwarae rhan weithredol mewn trafodaethau a chynlluniau.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 31. Dylai'r Fframwaith gynnwys cynigion penodol i fynd i'r afael â materion cysylltedd yng Nghymru yn ychwanegol at y rhai sy'n croesi'r ffin â Lloegr. Dylai hyn gynnwys gwell cysylltedd rhwng trefi a dinasoedd Cymru, rhwng ardaloedd trefol a gwledig a hefyd o fewn ardaloedd gwledig. Dylai'r Fframwaith hefyd adlewyrchu blaenoriaethau Teithio Llesol Llywodraeth Cymru.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y dylai'r Fframwaith fod yn fwy penodol a mynd i'r afael â materion cysylltedd o fewn ffiniau Cymru yn ogystal â'r rhai sy'n croesi'r ffin â Lloegr.</p> <p>Caiff Pennod 4, sy'n cwmpasu'r materion strategol cenedlaethol, ei hehangu drwy bolisïau ychwanegol ar Gysylltedd Cenedlaethol a Rhanbarthol (polisïau 11 a 12 arfaethedig). Mae'r polisïau newydd a'r testun ategol yn amlinellu sut y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu gwella cysylltedd o fewn a rhwng ardaloedd trefol a gwledig drwy leihau'r angen i deithio, yn enwedig mewn cerbydau preifat, a chefnogi newid moddol i gerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus. Mae'r polisïau hefyd yn cefnogi'r gwaith o roi'r Ddeddf Teithio Llesol ar waith ac ailfywiogi'r Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol.</p> <p>Caiff y polisïau Cysylltedd Cenedlaethol a Rhanbarthol eu cefnogi gan bolisïau trafndiaeth penodol yn yr adrannau rhanbarthol o'r Fframwaith sy'n rhoi'r cyd-destun rhanbarthol a chynigion penodol ar gyfer gwella cysylltedd.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 32. Mae'r Pwyllgor yn deall bod mwy o alw am gysylltedd trafndiaeth o'r dwyrain i'r gorllewin yn y prif goridorau yng Ngogledd a De</p>	<p>Derbyn</p> <p>Cytunir y dylai'r Fframwaith hefyd fynd i'r afael â chysylltedd ledled Cymru a rhwng y Rhanbarthau.</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>Cymru, ond dylai'r Fframwaith hefyd fynd i'r afael â'r cysylltedd gwael rhwng Gogledd Cymru a De Cymru.</p>	<p>Caiff Pennod 4, sy'n cwmpasu'r materion strategol cenedlaethol, ei hehangu drwy bolisiau ychwanegol ar Gysylltedd Cenedlaethol a Rhanbarthol. Mae'r polisiau newydd a'r testun ategol yn amlinellu sut y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu gwella cysylltedd ledled Cymru a rhwng y Rhanbarthau drwy leihau'r angen i deithio, yn enwedig mewn cerbydau preifat, a chefnogi newid modol i gerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus.</p> <p>Caiff y polisiau Cysylltedd Cenedlaethol a Rhanbarthol eu cefnogi gan bolisiau trafndiaeth penodol yn yr adrannau rhanbarthol o'r Fframwaith sy'n rhoi'r cyd-destun rhanbarthol a chynigion penodol ar gyfer gwella cysylltedd.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 33. Mae angen rhoi mynegiant gofodol yn y Fframwaith i ymrwymadau Llywodraeth Cymru ar seilwaith digidol, gan gynnwys Parthau Gweithredu ar Ffonau Symudol. Mae angen datblygu polisiau gofodol ar gyfer porthladdoedd a chludo nwyddau.</p>	<p>Gwrthod – Ardaloedd Gweithredu Symudol Derbyn – Porthladdoedd a chludo nwyddau</p> <p>Er mai bwriad cynnar Llywodraeth Cymru oedd cynnwys mapiau sy'n dangos Ardaloedd Gweithredu Symudol yn y Fframwaith, ni fu modd gwneud hynny o fewn amserlen gyfredol y Cynllun. Mae'r Adran Seilwaith Digidol yn parhau â'i gwaith o nodi lleoliadau penodol pob Ardal. Pan fyddant wedi'u cymeradwyo gan Lywodraeth Cymru, bydd yn ymgynghori arnynt yn y ffordd arferol.</p> <p>Mae polisi'r Fframwaith yn pennu'n glir egwyddor Ardaloedd Gweithredu Symudol, a'r ffordd y bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag Awdurdodau Cynllunio Lleol a gweithredwyr symudol i greu'r amgylchedd priodol i gyflwyno gwell darpariaethau yn yr ardaloedd hyn (ar ôl eu nodi). Mae statws cynllun datblygu'r Fframwaith yn rhoi mwy o bwys ar fwriadau'r polisi er nad oes cyfeiriad gofodol uniongyrchol at Ardaloedd.</p> <p>Mae Llywodraeth y DU wedi bod yn gweithio gyda chwmnïau cyfryngau symudol ar fenter i sefydlu Rhwydwaith Gwledig a Rennir ledled y DU, gan gynnwys Cymru. Byddai'n caniatáu i gwmnïau rannu seilwaith i ddarparu 4G, er mwyn darparu'r gwasanaethau symudol cyflym a dibynadwy sydd eu hangen arnynt i'r rhan fwyaf o ardaloedd gwledig. Rhaid wrth gytundeb yn gyntaf a byddai'n digwydd dros gyfnod o 5 mlynedd hyd at 2025.</p> <p>Mae Polisi Cynllunio Cymru yn amlinellu'r sefyllfa o ran porthladdoedd yn y polisi cenedlaethol ac yn cydnabod y rôl bwysig y maent yn ei chwarae o ran yr economi a</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>chludo nwyddau mewn ffordd gynaliadwy. Mae PCC yn cydnabod bod porthladdoedd gweithredol ac atyniadol sy'n ateb y galw ar hyn o bryd ac yn y dyfodol, yn gwneud Cymru yn lleoliad atyniadol i fusnesau, ymwelwyr a chlodwyr nwyddau.</p> <p>Caiff y sefyllfa bolisi hon ei chefnogi drwy gyflwyno Polisi Cysylltedd Rhyngwladol newydd ym Mhennod 4 o'r Fframwaith, sy'n nodi Maes Awyr Caerdydd, Dyfrffordd y Ddau Gleddau, Porthladd Abergwaun a Phorthladdoedd Caergybi fel Pyrth Strategol (polisi 10 arfaethedig). Mae'r Pyrth Strategol yn hollbwysig at ddibenion cludo pobl a nwyddau yn effeithiol fel rhan o rwydweithiau neu gadwyni cyflenwi n yn eu priod ranbarthau, Cymru a'r DU.</p> <p>Goblygiadau Ariannol:</p> <p>Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn y Fframwaith o ran y polisi ar Ardaloedd Gweithredu Symudol. Efallai y bydd angen cymorth ariannol gan Lywodraeth Cymru er mwyn sefydlu'r seilwaith symudol o fewn Ardaloedd.</p> <p>Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol o ran polisïau gofodol ar gyfer porthladdoedd a chludo nwyddau.</p>
<p>Casgliad 34. Dylai'r Fframwaith bennu gweledigaeth strategol unedig ar gyfer dyfodol ynni yng Nghymru a bod yn glir ynghylch y targedau ar gyfer cynhyrchu trydan a datgarboneiddio y mae Llywodraeth Cymru yn anelu atynt.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae'r Fframwaith yn ystyried polisïau a strategaethau ehangach Llywodraeth Cymru ac yn rhoi'r polisïau cynllunio sydd eu hangen i'w cyflawni. Nid rôl y Fframwaith yw nodi strategaeth a pholisi ynni cyffredinol Llywodraeth Cymru.</p> <p>Mae'r Fframwaith yn glir mai nod ei bolisïau ynni adnewyddadwy yw helpu i gyflawni targedau presennol Llywodraeth Cymru o ran ynni adnewyddadwy a datgarboneiddio a bennwyd gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig.</p> <p>Derbynnir y dylai'r sefyllfa uchod gael ei nodi'n gliriach yn y Fframwaith a chaiff testun ategol y polisïau ar ynni adnewyddadwy ei newid.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 35. Dylai'r Fframwaith fod yn gefnogol i dechnolegau adnewyddadwy heblaw gwynt a solar, a mynd i'r afael â storio a'r angen am</p>	<p>Derbyn</p> <p>Roedd y Fframwaith drafft yn cynnwys polisi a oedd yn cefnogi technolegau ynni adnewyddadwy eraill ac a oedd yn ceisio ystyried yr un materion â'r rhai ar gyfer</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>seilwaith ar y tir ar gyfer ffermydd gwynt yn y môr.</p>	<p>gwynt a solar. Fodd bynnag, derbynnir y gallai'r sefyllfa fod yn fwy clir.</p> <p>Mae polisïau ynni adnewyddadwy diwygiedig y Fframwaith bellach yn amlwg yn gymwys i bob math o dechnoleg adnewyddadwy a charbon isel ac mae cyfeiriadau at ofynion seilwaith cysylltiedig bellach wedi'u cynnwys.</p> <p>Goblygiad Ariannol:Dim</p>
<p>Casgliad 36. Ni ddylai lefel y gefnogaeth yn y Fframwaith ar gyfer datblygiadau ynni adnewyddadwy fod yn wannach na'r hyn a ddarparwyd eisoes gan Ddatganiadau Polisi Cenedlaethol y DU. Dylai polisïau ynni adnewyddadwy fynd i'r afael ag ailbweru ac ymestyn oes y datblygiadau presennol.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Yn ein barn ni, nid oedd y Fframwaith drafft yn cynnig amgylchedd llai cefnogol i ddatblygiadau ynni adnewyddadwy na chynt. Dylai hyn, ynghyd â'r datganiadau polisi cadarnhaol iawn yn PCC roi'r gefnogaeth polisi sydd ei hangen ar ddatblygwyr ynni adnewyddadwy i fwrw ymlaen â chynlluniau. Yng Nghymru, mae trefn lawer mwy cefnogol i ddatblygiadau gwynt ar raddfa fawr ar y tir na'r hyn a ddarperir gan Lywodraeth y DU ar gyfer datblygiadau yn Lloegr.</p> <p>Fodd bynnag, derbyniwn y gallai'r polisïau fod yn gliriach. Mae'r polisïau diwygiedig yn fwy penodol o ran mynegi cefnogaeth Llywodraeth Cymru i ynni adnewyddadwy yn gyffredinol a nodi y caiff cynlluniau ganiatâd ar yr amod eu bod yn bodloni'r meini prawf yn y polisïau.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 37. Dylai'r Fframwaith bennu goblygiadau datgarboneiddio gwres a chlodiant o ran y galw am drydan a'r system drawsyrro.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae'n anodd i'r Fframwaith amlinellu goblygiadau datgarboneiddio gwres a chlodiant ar hyn o bryd gan nad yw'r llwybrau tuag at ddatgarboneiddio wedi'u pennu ac mae llawer o amrywiadau arnynt. Nid rôl y Fframwaith yw amlinellu strategaeth a pholisi ynni cyffredinol Llywodraeth Cymru, sydd ar gael mewn man arall.</p> <p>Fodd bynnag, yn ystod oes y Fframwaith, mae'n debygol y bydd y system ynni yn symud i "system amlfodd trosglwyddo", a fydd yn gofyn am hyblygrwydd i fanteisio i'r eithaf ar y rhyngberthnasau a'r synergeddau rhwng y sectorau ynni, gwres a thrafnidiaeth. Bydd angen i adolygiadau o'r Fframwaith yn y dyfodol ymateb i hyn. Mae testun i'r perwyl hwn wedi cael ei ychwanegu i'r Fframwaith diwygiedig.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>Casgliad 38. Dylai'r Fframwaith fynegi gweledigaeth a strategaeth i gefnogi datblygiadau sy'n seiliedig ar ddosbarthu ynni'n lleol.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r newid i systemau dosbarthu ynni lleol fel ffordd o leihau'r angen am seilwaith grid newydd ar raddfa fawr. Caiff testun ategol y Fframwaith ei ddiwygio er mwyn cyfeirio at y dull 'amlfodd trosglwyddo' hwn.</p> <p>Mae'r Fframwaith yn ystyried polisïau a strategaethau ehangach Llywodraeth Cymru ac yn rhoi'r polisïau cynllunio sydd eu hangen i'w cyflawni. Nid rôl y Fframwaith yw amlinellu strategaeth a pholisi ynni cyffredinol Llywodraeth Cymru, sydd ar gael mewn man arall.</p> <p>Mae Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig wrthi'n paratoi datganiad polisi ar ynni lleol a'i oblygiadau o ran dosbarthu.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 39. Dylid diwygio Polisi 7 i fynd i'r afael â gofynion y seilwaith grid.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Caiff Polisi 7 Drafft: Cerbydau Allyriadau Isel lawn ei ymgorffori yn y polisïau ar Gysylltedd Cenedlaethol a Rhanbarthol (polisïau 11 a 12 arfaethedig) ym Mhennod 4 o'r Fframwaith.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru wrthi'n gweithio gyda gweithredwyr y rhwydwaith ynni yng Nghymru i ddatblygu'r seilwaith grid trydan i gefnogi'r defnydd cynyddol o gerbydau trydan, a adlewyrchir yn y testun ategol.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Y disgwyl yw mai busnesau a diwydiant fydd yn ysgogi llawer o'r broses o gyflwyno seilwaith gwefru, gan gynnwys capasiti a seilwaith y grid.</p>
<p>Casgliad 40. Dylai'r Fframwaith fabwysiadu fframwaith polisi sy'n seiliedig ar feini prawf ar gyfer datblygiadau ynni adnewyddadwy.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Er i bolisïau ynni adnewyddadwy'r Fframwaith drafft restru'r materion yr oedd angen eu hystyried, cydnabyddir nad oeddent yn rhoi'r sicrwydd i randdeiliaid na'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau ar y meini prawf y dylid eu dilyn.</p> <p>Mae'r Fframwaith diwygiedig yn cynnwys polisi manwl sydd wedi'i lunio'n gadarnhaol yn seiliedig ar feini prawf i benderfynu ar bob math o ddatblygiad ynni adnewyddadwy ac ynni carbon isel dros 10MW.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>Casgliad 41. Mae datblygiadau ynni gwynt ac ynni solar yn destun cyfyngiadau gwahanol iawn a gallant effeithio mewn ffyrdd gwahanol ar fywyd gwyllt, ac felly dylid mynd i'r afael â hwy drwy gyfrwng polisïau cynllunio ar wahân.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Er y derbynnir bod datblygiadau gwynt a solar yn cael effeithiau gwahanol ar fywyd gwyllt, mae Llywodraeth Cymru o'r farn, ar lefel strategol, fod modd i bolisïau'r Fframwaith gael eu llunio i ymdrin â'r materion hyn gyda'i gilydd. Fel yn achos llawer o ddogfennau polisi cynllunio eraill, mae'n well llunio polisïau unigol sy'n cwmpasu pob technoleg sydd ar gael a bod y sawl sy'n gwneud penderfyniad yn ystyried y materion yn fanwl.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru wedi paratoi canllawiau ymarfer ar hyn a fydd yn ddefnyddiol yn hyn o beth: https://llyw.cymru/goblygiadau-cynllunio-datblygiadau-ynni-adnewyddadwy-ac-ynni-carbon-isel-canllaw-ymarfer</p> <p>Mae polisïau a thestun ategol diwygiedig y Fframwaith yn rhoi datganiadau cliriach ar ddiogelu safleoedd a rhywogaethau bywyd gwyllt gwarchoddedig.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 42. Dylai polisïau'r Fframwaith ar ddatblygiadau ynni gwynt ac ynni'r haul roi'r un lefel o ddiogelwch i Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig ag a roddir i Bolisi Cynllunio Cymru.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Mae'n bwysig bod y Fframwaith a PCC yn gyson o ran dangos yr un lefel o ddiogelwch i Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGAau).</p> <p>Mae'r polisi sy'n seiliedig ar feini prawf a'r testun ategol wedi cael eu newid er mwyn sicrhau'r lefel hon o gysondeb rhwng y dogfennau.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 43. Dylai'r Fframwaith gydnabod y potensial i sicrhau buddion amgylcheddol a hamdden mewn cysylltiad â datblygiadau ynni adnewyddadwy.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Cydnabu'r Fframwaith drafft y potensial i sicrhau buddion sy'n gysylltiedig â chynlluniau ynni adnewyddadwy, gan nodi bod yn rhaid i geisiadau cynllunio ddangos sut y maent wedi sicrhau'r buddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol lleol mwyaf posibl fel rhan o'r cynnig datblygu.</p> <p>Fodd bynnag, cydnabyddir y gallai'r datganiadau hyn fod yn gryfach, yn enwedig o ran buddion amgylcheddol. Felly, mae'r polisïau ynni adnewyddadwy diwygiedig yn nodi y dylai cynigion ddisgrifio'r buddion clir y bydd y cynllun yn eu sicrhau o ran gwelliannau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol i gymunedau lleol. Mae'r polisi sy'n seiliedig ar feini prawf hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i gynigion gynnwys mesurau gwella</p>

Casgliadau	Ymateb
	<p>bioamrywiaeth er mwyn sicrhau buddiant clir o ran yr amgylchedd.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 44. Dylid rhoi mynegiant gofodol yn y Fframwaith i wella bioamrywiaeth, gwytnwch ecosystemau, seilwaith gwyrdd strategol a'r goedwig genedlaethol. Dylai'r Fframwaith nodi sut y dylid cyflawni'r ymrwymadau.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Gellid cryfhau'r Fframwaith i gyfleu'r polisiau amgylcheddol strategol yn ofodol. Caiff map eglurhaol ei gynnwys yn y Fframwaith er mwyn dangos gwybodaeth fras am leoliadau ar gyfer themâu megis mannau pwysig o ran bioamrywiaeth, rhwydweithiau bioamrywiaeth a gwasanaethau ecosystemau. Caiff y testun ategol ei ehangu i gynnwys naratif mwy cyfarwyddol ar roi'r polisi ar waith.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 45. Dylid cryfhau Polisi 8 i nodi bod yn "rhaid" amddiffyn bioamrywiaeth yn hytrach nag y "dylid" ei amddiffyn ac y dylai hefyd fynnu bod datblygiad yn cyfrannu at adfer natur.</p>	<p>Derbyn</p> <p>Dylid newid geiriad y polisi i 'rhaid'; mae Adran 6 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn cyfarwyddo awdurdodau lleol i gynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer eu swyddogaethau. Caiff y polisi ei ddiwygio i adlewyrchu'r ddeddfwriaeth.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 46. Dylai'r Fframwaith bennu blaenoriaethau gofodol cenedlaethol ar gyfer gwella bioamrywiaeth. Mae angen ymgorffori'r gofyniad am y mesurau lliniaru a nodwyd gan yr Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd yn y Fframwaith. Dylai'r rhwydwaith ecolegol cenedlaethol fynd i'r afael ag anghenion rhywogaethau â blaenoriaeth.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Gellir cryfhau'r Fframwaith i gynnwys ffocws ehangach ar bolisi er mwyn sicrhau gwelliannau i fioamrywiaeth. Gellir defnyddio ffocws strategol y Fframwaith i sicrhau buddiant clir o ran bioamrywiaeth er mwyn gwireddu twf cynaliadwy.</p> <p>Mae'r Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd o'r Fframwaith yn broses asesu iterus; mae gwaith yn cael ei wneud i ddatblygu tabl lliniaru sy'n nodi'n glir y mesurau lliniaru y bydd eu hangen i gyflawni polisiau'r Fframwaith. Bydd cyfeiriadau yn y Fframwaith at yr Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd yn cael eu gwella a bydd y rhain yn cyfeirio'r glir at y mesurau lliniaru.</p> <p>Mae'r polisi a'r naratif ategol wedi cael eu cryfhau i ymateb i anghenion rhywogaethau o fewn rhwydweithiau ecolegol gwydn. Byddwn yn cyfeirio at anghenion pob rhywogaeth er mwyn adlewyrchu cymhlethdod systemau naturiol.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>Casgliad 47. Dylai datblygiad y goedwig genedlaethol ystyried rôl bosibl plannu coed o ran rheoli risg dŵr a llifogydd yn ogystal â chynhyrchu bwyd-amaeth. Wrth blannu'r goedwig genedlaethol dylid osgoi mawndiroedd.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae'r polisi ar y Goedwig Genedlaethol yn y Fframwaith yn un galluogol. Un o'r nodau strategol yw datblygu adnodd coedwig genedlaethol sy'n cyflwyno ecosystemau cysylltiedig a gwell bioamrywiaeth a chynefinoedd. Caiff anghenion penodol trefniadau plannu eu nodi mewn man arall ond bydd y Fframwaith yn llywio cynaliadwyedd lleoliadau o'r fath drwy'r polisi ar rwydweithiau ecolegol gwydn.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 48. Dylai'r Fframwaith nodi'r asedau coetir presennol. Dylai'r goedwig genedlaethol hybu ymhellach y gwaith o warchod y coedwigoedd glaw Celtaidd sydd o arwyddocâd byd-eang.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Cytunwn y dylid cryfhau'r ffordd y caiff mathau presennol cyffredinol o gynefinoedd eu cyfleu'n ofodol yn y Fframwaith. Caiff map eglurhaol, sy'n nodi asedau coetir presennol allweddol, ei gynnwys.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r Goedwig Law Geltaidd a bydd y Polisi ar Goedwig Genedlaethol yn cael ei roi ar waith i gyd-fynd a'r cynefin unigryw hwn sydd o bwys mawr, a'i gefnogi ymhellach.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 49. Dylid achub ar y cyfle i wneud cysylltiadau rhwng rhwydweithiau seilwaith gwyrdd a'r agendâu tai ac adnewyddu trefol. Dylid gwneud cysylltiadau hefyd rhwng rhwydweithiau seilwaith gwyrdd, y goedwig genedlaethol a'r agenda twristiaeth a hamdden drwy fentrau fel y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno y dylai rôl seilwaith gwyrdd o ran creu cymunedau trefol cynaliadwy gael ei chydabod yn gliriach yn y Fframwaith. Bydd y polisi arfaethedig ar ffurfio twf trefol yn cyfeirio at rôl weithredol seilwaith gwyrdd fel un o brif egwyddorion creu lleoedd.</p> <p>Mae PCC 10 yn mynegi cysylltiadau ehangach rhwng meysydd polisi megis rhwydweithiau seilwaith gwyrdd, twristiaeth a llwybrau teithiol llesol. Mae'r naratif ar greu lleoedd yn mynegi cysylltiadau o'r fath mewn ffordd gadarnhaol.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 50. Mae angen mwy o eglurder am rôl lleiniau glas yn y strategaeth genedlaethol a rhanbarthol; y disgrisiwn a roddir i'r Cynlluniau Datblygu Strategol o ran eu diffinio; y berthynas rhwng rolau lleiniau glas a seilwaith gwyrdd; a</p>	<p>Derbyn</p> <p>Derbynnir y byddai'n fuddiol pe bai polisiâu'r Fframwaith (a'u testun ategol) ar leiniau glas yn y gogledd a'r de-ddwyrain yn nodi'n gliriach sut y byddent yn cael eu sefydlu drwy broses y cynlluniau datblygu strategol a sut y dylid penderfynu ar gynigion cynllunio yn yr ardaloedd</p> <p>Tudalen y pecyn 73</p>

Casgliadau	Ymateb
<p>pherthynas bosibl lleiniau glas â'r polisi o ran y goedwig genedlaethol.</p>	<p>hyn cyn i'r cynlluniau datblygu strategol gael eu mabwysiadu. Caiff y Fframwaith ei newid i'r perwyl hwn.</p> <p>Er y gall lleiniau glas a seilwaith gwyrdd gwmpasu'r un ardaloedd yn ddaearyddol ac atgyfnerthu ei gilydd o ran diogelu tir rhag datblygu, mae dibenion nodi seilwaith gwyrdd a lleiniau glas yn wahanol.</p> <p>Bydd yr un rhesymeg yn wir am dir y nodwyd y gellir plannu coed arno fel rhan o'r Goedwig Genedlaethol. Hefyd, mae'r cwestiwn ynghylch sut i fynd i'r afael â mathau eraill o ddatblygu mewn llain las, gan gynnwys datblygiadau a all fod yn gysylltiedig â'r cynnig ar gyfer coedwig genedlaethol, eisoes wedi'i gwmpasu drwy bolisiau PCC.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>
<p>Casgliad 51. Dylai'r Pwyllgor Busnes, sef Pwyllgor y Cynulliad sydd â chyfrifoldeb am ystyried gweithdrefnau'r Cynulliad, gyflwyno cynigion i hwyluso'r gwaith o graffu ar y Fframwaith terfynol yn unol â Deddf Cynllunio (Cymru) 2015. Dylai wneud hynny trwy ymgynghori â Llywodraeth Cymru, rhanddeiliaid allanol a Phwyllgorau'r Cynulliad.</p>	<p>Nid lle Llywodraeth Cymru yw derbyn neu wrthod</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio gyda'r Pwyllgor Busnes er mwyn sicrhau ei bod yn hwyluso gwaith y Pwyllgor ar graffu ar y Fframwaith drafft, yn unol â Deddf Cynllunio (Cymru) 2015.</p> <p>Goblygiad Ariannol: Dim</p>

Ein cyf/Our ref:

At: Cadeiryddion Pwyllgorau

21 Medi 2020

Annwyl Bawb,

Yn dilyn ymgynghori eang ar y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol y flwyddyn nesaf, rwyf heddiw wedi cyflwyno'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol drafft gerbron y Senedd ar gyfer y cyfnod ystyriaeth 60 niwrnod.

Daw'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol gydag adroddiad ymgynghori sy'n pennu'r materion a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad, amserlen o newidiadau yr wyf yn bwriadu eu gwneud wedi ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad, a gwerthusiad cynaliadwyedd integredig wedi'i ddiweddarau. Maent i'w gweld yn y fan [yma](#).

I helpu â'r broses graffu, rwyf wedi cyhoeddi dwy ddogfen heddiw. Mae'r gyntaf yn esbonio sut yr wyf am fonitro'r Fframwaith ar ôl ei gyhoeddi; ac mae'r ail yn fersiwn o'r ddogfen rhestru newidiadau gafodd ei osod yn yr un fformat â fersiwn ddrafft y Fframwaith yr ymgynghorwyd arno llynedd. Mae'r dogfennau i'w gweld yn y fan [yma](#)

Byddaf yn cyflwyno cynnig i'w ddiwygio o fewn amser y Llywodraeth i roi cyfle i'r Senedd fynegi ei barn ar (ond nid gymeradwyo) y Cynllun Datblygu Drafft. Cynhelir y drafodaeth yn ystod cyfnod ystyried y Senedd o 60 niwrnod fel y gall y Llywodraeth ystyried y materion a godwyd yn ogystal ag unrhyw argymhellion gan Bwyllgorau'r Senedd o fewn cyfnod addas.

Yn ystod yr ymgynghoriad y llynedd ar y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol drafft, tynnodd aelodau'r Senedd fy sylw at ba mor bwysig oedd i bawb allu deall beth yw'r Fframwaith a'r hyn mae'n ei olygu iddyn nhw. Roedd rhai o'r farn nad oedd yr enw 'fframwaith datblygu cenedlaethol' yn egluro beth oedd y Fframwaith na beth oedd ei ddiben. Rwyf wedi meddwl am y mater hwn ac wedi gofyn i Blant yng Nghymru helpu i ddatblygu teitl newydd. Gwnaethon nhw awgrymu 'Cymru'r Dyfodol – Y Cynllun Cenedlaethol 2040'. Pan fydd yn cael ei gyhoeddi dyma fydd enw newydd y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol, gyda'r talfyriad 'Cymru'r Dyfodol' yn gael ei ddefnyddio. Byddwch yn gweld yr enw newydd hwn mewn rhai o'r dogfennau a ddefnyddir yn ystod y broses graffu.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Dw i'n edrych ymlaen at gydweithio â'r Senedd ar gwblhau Cymru'r Dyfodol, ein Fframwaith Datblygu Cenedlaethol cyntaf.

Yn gywir,

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol
Minister for Housing and Local Government

Elin Jones AS
Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes

18 Medi 2020

Fframwaith Datblygu Cenedlaethol (FfDC)

Annwyl Lywydd,

Ysgrifennais at y Pwyllgor Busnes yn gynharach eleni mewn perthynas â'r broses graffu statudol ar gyfer y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol (FfDC).

Roedd fy llythyr yn cyfeirio at argymhellion a wnaed gan y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig y dylid cyflwyno Rheol Sefydlog dros dro i hwyluso'r broses graffu statudol. Fe wnaethoch chi ateb fod y Pwyllgor Busnes yn fodlon bod y Trefnydd wedi cytuno y byddai argymhellion y Pwyllgor yn cael eu bodloni heb fod angen Rheol Sefydlog dros dro.

Ar 12 Chwefror 2020, ysgrifennodd y Trefnydd at Reolwyr Busnes, gan ddweud y byddai'n: *"Cyflwyno cynnig diwygiedig yn amser y llywodraeth i roi cyfle i'r Senedd fynegi ei barn ar y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol drafft (ond nid ei gymeradwyo). Bydd y ddadl yn cael ei chynnal yn ystod cyfnod ystyried 60 diwrnod y Senedd fel y gall y llywodraeth fyfyrion ar benderfyniad y Senedd ac argymhelliad y Pwyllgor(au) mewn modd amserol."*

Nid yw'r FfDC wedi'i osod yn y Senedd eto ac, felly, nid yw'r cyfnod craffu statudol 60 diwrnod wedi cychwyn. Fodd bynnag, sylwaf fod Llywodraeth Cymru wedi trefnu dadl ar y FfDC ar 29 Medi. Ni fydd yn bosibl i waith pwyllgorau, gan gynnwys unrhyw gwaith ymgynghori â rhanddeiliaid, lywio'r ddadl.

Mae'r cyfnod craffu statudol wedi'i ddynodi ar gyfer gwaith craffu. Nid yw'n glir pam mae Llywodraeth Cymru wedi dewis trefnu dadl mor gynnar yn y cyfnod o 60 diwrnod. Beth

bynnag yw'r rheswm, credaf bod rhaid i'r Pwyllgor Busnes sicrhau nad yw'r ddadl gynnar hon yn y Cyfarfod Llawn yn taseilio gwaith craffu dilynol gan y Senedd.

Mae'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig yn bwriadu craffu ar y FfDC yn ystod y cyfnod craffu statudol o 60 diwrnod. Mae'n bwriadu gofyn am ddadl yn y Cyfarfod Llawn cyn diwedd y cyfnod hwnnw. Gobeithiaf y bydd y Pwyllgor Busnes yn sicrhau bod y Senedd yn cael cyfle i gael dadl ar y FfDC sy'n cael ei llywio gan y gwaith a wnaed gan y Senedd a'i Haelodau yn ystod y cyfnod craffu statudol.

Cofion

Mike Hedges AS

Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

CYMRU

gwd/1605
18 June 2020

Lesley Griffiths AM
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs
Welsh Government
5th Floor
Tŷ Hywel
Cardiff Bay
CF99 1NA

Dear Lesley

Agriculture (Model Clauses for Fixed Equipment) (Wales) Regulations 2019

I write further to my letter of 13 November 2019 which was in response to your letter of 04 November 2019 indicating that you had asked your officials to meet with me to discuss the way forward for the necessary amendments to be made to the above Regulations to include field drainage and flood banks, omitted from the Regulations in error. Whilst I had heard from your officials just prior to writing on 13 November that plans were in place to bring forward the necessary amending legislation, I was subsequently provided with a different position.

The meeting with your officials took place on Monday, 25 November 2019 at the Welsh Winter Fair. It was explained that rather than moving towards tabling the amending Regulation I was told that there would be a delay due to the need to re-brief you, take your instructions and then seek sufficient resource from your legal services to draw together the necessary Statutory Instrument. However, I expressed the view that you had already given your clear decision as set out in the response to the consultation exercise which said, in terms, that flood banks and field drainage would be included in the new Regulations as landlords' responsibilities. Given also at that point you had instructed officials to resolve matters, I did not see why a new submission to you was required.

I also suggested that there would be little impact on legal services given the relatively straightforward procedure for a negative resolution Statutory Instrument. On 29 November 2019 I followed up the meeting with an email to your officials asking for a timeframe within which matters would be taken forward. I received a substantive response to that email on the 17 December advising me that matters were not straightforward and that "a number of stages" needed to be gone through before putting advice to you. My response of the same day expressed concern that nothing had moved forward since the meeting on 25 November and again questioned why it was considered not to

Chief Executive:
George Dunn

The Tenant Farmers
Association is a
Company Limited by
Guarantee
No. 1587270

be a straightforward matter. I repeated my contention that it was a relatively simple issue in that two matters were inadvertently missed off the list of items to be included as responsibilities of landlords (namely field drainage and flood banks) and that having had the consultation and set out the clear determination of Welsh Government to give effect to those responsibilities, a straightforward amending Regulation was all that was required.

I received a further email from your officials on 03 January 2020 explaining the responsibility upon officials to provide advice to Ministers which is robust, clear and with the possible implications of any decision laid out. It was further explained that the original advice provided to you did not include the two items in question and that they therefore did not form part of the detailed policy and legal considerations required to give you sufficient information upon which to make a fully informed decision. I was told that the necessary advice would be put to you in mid-January.

In my response of the same day, I expressed concern that you were not given complete advice following the conclusion of the consultation and the publication of the Government response to the consultation (which included the two items left out of the final Regulations) which I assumed was produced following full advice to you. I noted the intention to provide you with further advice.

Having heard nothing by 28 January 2020, I wrote to your officials again asking for an update and received a response the following day. In the response I was told that having considered the matter further, your officials were content that a policy decision was taken in spring 2017 to retain a parallel policy position to England in order to align regulatory requirements, thus establishing a level of consistency for the industry. The email went on to suggest that it was especially important for there to be a level playing field between England and Wales for cross border holdings and this was supported by stakeholders in both Wales and England. I was offered a meeting to discuss this further if required.

I responded on 31 January 2020 suggesting that this new piece of information lacked any credibility when the Welsh Government response to the consultation published in May 2017 clearly stated that the proposals contained within the consultation "with minor modifications" would be implemented. There was no suggestion in that document that a policy decision had been taken to align with the English Regulations.

I also asked if it had always been the intention to follow the English Regulations, what was the point of having a consultation in Wales? If the position as stated by your officials was correct, then the Welsh Regulations have in fact been framed and informed by the English consultation only which cannot be a reasonable line in the context of Devolution.

As TFA Cymru was one of the principal stakeholders involved in this consultation, I expressed surprise at the statement made that the policy decision had been made in consultation with stakeholders. We had no record of any conversation or correspondence in that regard. I therefore requested details of any information held by Welsh Government to support the contention being made by your officials. I also asked for the internal policy papers to be published showing how the decision was taken in the spring of 2017 to align with the English regulations. I further asked for the latter to be considered as a formal Freedom of Information request if necessary.

I then had a meeting with your officials in your London office on 11 February during which no further progress was made and it was agreed that my request made on 31 January would be treated as a request under the Freedom of information rules and that the request would formally be deemed to have been made on 11 February.

I received the information requested on 31 March by email. The documentation extended to over 100 pages although much of it was repetitive and heavily redacted. Obviously, since that time we have all been dealing with the Covid-19 crisis and therefore I did not feel it appropriate to press this matter further whilst in the heat of the crisis. Whilst we are by no means through the crisis, I feel that we are now at a time when these matters can be considered.

Having gone through the paperwork provided I could find no evidence to support the contention explained by your officials that a policy decision was made in spring 2017 to align with the English regulations. However, on page 87 and 88 of the disclosure there is clear evidence which supports the contention that TFA Cymru has held all along – ie that the two items (field drainage and flood banks) had been left out of the final SI in error rather than by design. I attach the two pages for ease of reference.

The paragraphs provided appear to form part of a Handover Note dated 05 June 2017 (after spring 2017) making reference to the "remit of LDT". On page 87 under the heading "Agricultural tenancy legislation and reform" there is a section headed "Amendment to the repair and maintenance of fixed equipment and end of tenancy compensation legislation". It refers to the consultation which closed on 23 February and provides a link to the Welsh Government response to which I referred earlier.

A specific reference is given to "land drainage" in respect of discussions with DEFRA. It states as follows:

"The only issue DEFRA had with the Sis related to the Model Clauses where they decided not to include a new liability on the landowner to repair and replace pipes and tiles used for field drainage because the consultation

responses were mixed and inconclusive on this issue (please see email from DEFRA's policy lead)"

After a further redaction, the document goes on as follows on page 88:

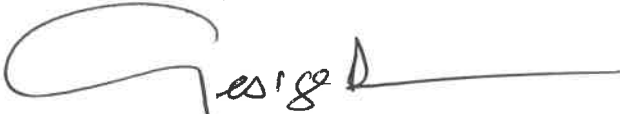
"However, we had no substantial comments on this proposal so we will be including it in the SI affecting model clauses. This is what we consulted on "tile and pipe for field drainage system – landlord to repair and replace, tenant to keep field drains and outlets clear from obstruction" no respondent opposed to this proposal."

Therefore, contrary to the contention that a policy decision was taken to align with the English regulations, there is clear evidence to support the fact that a unambiguous policy decision was taken not to align with the English regulations.

In summary and with apologies for the length of this letter (although I thought it useful to provide a full narrative) I would again call for the necessary amending SI to be laid to bring into effect the two missing elements set out within the Welsh Government response to the consultation to cover landlords' liability for field drainage and flood banks.

I look forward to hearing from you.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'George Dunn', with a long horizontal flourish extending to the right.

George Dunn BA MSc FRAgS
Chief Executive

[REDACTED]

[REDACTED]

Agricultural tenancy legislation and reform

There are number of work-streams which are being progressed under this policy area, mostly in close cooperation with Defra.

Key stakeholder contacts:

[REDACTED]

A full stakeholder list with additional contacts has been compiled and is saved on IShare.

Amendment to the repair and maintenance of fixed equipment and end of tenancy compensation legislation

Consultation closed on 23 February and the WG response is available online: <https://consultations.gov.wales/consultations/agricultural-tenancies-repair-and-maintenance-fixed-equipment-and-end-tenancy>.

The legislative reform follows the changes which were introduced in England in 2015 with some minor modifications in Wales – the WG response summarises the position. For example, we will be including “fitted kitchens” as a separate liability in our SIs on model clauses, unlike England.

- Land drainage

The only issue Defra had with the SIs related to the Model Clauses where they decided not to include a new liability on the landowner to repair and replace pipes and tiles used for field drainage because the consultation responses were mixed and inconclusive on this issue (please see e-mail from Defra’s policy lead)..

However, we had no substantial comments on this proposal so we will be including it in the SI affecting model clauses. This is what we consulted on: "Tile and pipe for field drainage system – landlord to repair and replace, tenant to keep field drains and their outlets clear from obstruction." No respondent opposed to this proposal.

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref gwd/1605
Ein cyf/Our ref LG/01612/20

George Dunn
Chief Executive
Tenant Farmers Association

george@tfa.org.uk

13 July 2020

Dear Mr Dunn

Thank you for your letter dated 18 June regarding the Agriculture (Model Clauses for Fixed Equipment) (Wales) Regulations 2019.

The Freedom of Information response issued on 31 March 2020 provided all our internal documents concerning the development of the Model Clauses regulations. The release contained all email traffic and policy documents concerning the formulation of the legislation. The release was heavily redacted as it contained details of other unrelated policy areas outside the scope of your request.

The Model Clauses regulations have now been in place since November 2019 and to date no concerns have been raised. I do not intend to revisit these regulations at this time.

I look forward to continuing to work closely with the TFA and thank you for your ongoing positive engagement, not least of which, on the forthcoming Agricultural White Paper.

Regards

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

gwd/1605
14 July 2020

CYMRU

Lesley Griffiths AM
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs
Welsh Government
5th Floor
Tŷ Hywel
Cardiff Bay
CF99 1NA

Dear Lesley

Agriculture (Model Clauses for Fixed Equipment) (Wales) Regulations 2019

I am in receipt of your letter dated 13 July in response to my letter of 18 June regarding the above.

I am grateful for your confirmation that the freedom of information response issued on 31 March 2020 provided all of your internal documents concerning the development of the Model Clauses regulations.

However, you have failed to answer the central point in my letter of 13 July which I repeat below.

Having gone through the information issued on 31 March 2020 I could find no evidence to support the contention explained by your officials that a policy decision was made in spring 2017 to align with the English regulations. However, on page 87 and 88 of the disclosure there is clear evidence which supports the contention that TFA Cymru has held all along – ie that field drainage and flood banks had been left out of the final SI in error rather than by design.

The paragraphs provided form part of a Handover Note dated 05 June 2017 (after spring 2017) making reference to the "remit of LDT". On page 87 under the heading "Agricultural tenancy legislation and reform" there is a section headed "Amendment to the repair and maintenance of fixed equipment and end of tenancy compensation legislation". It refers to the consultation which closed on 23 February 2017 and provides a link to the Welsh Government response.

A specific reference is given to "land drainage" in respect of discussions with DEFRA. It states as follows:

5 Brewery Court
Theale | Reading
Berkshire | RG7 5AJ

Tel: 0118 930 6130
Fax: 0118 930 3424
Email: wales@tfa.org.uk

www.tfacymr.org.uk

Chief Executive:
George Dunn

The Tenant Farmers
Association is a
Company Limited by
Guarantee
No. 1587270

"The only issue DEFRA had with the Sis related to the Model Clauses where they decided not to include a new liability on the landowner to repair and replace pipes and tiles used for field drainage because the consultation responses were mixed and inconclusive on this issue (please see email from DEFRA's policy lead)"

After a further redaction, the document goes on as follows on page 88:

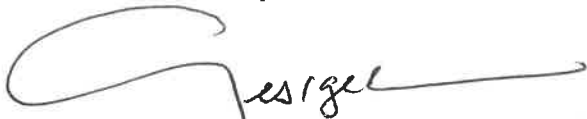
"However, we had no substantial comments on this proposal so we will be including it in the SI affecting model clauses. This is what we consulted on 'tile and pipe for field drainage system – landlord to repair and replace, tenant to keep field drains and outlets clear from obstruction' no respondent opposed to this proposal."

Therefore, contrary to the contention that a policy decision was taken to align with the English regulations, there is clear evidence to support the fact that a unambiguous policy decision was taken not to align with the English regulations.

In your response of 13 July you say correctly that the model clauses have been in place since November 2019 but incorrectly that no comments have been raised in relation to them. As you know, since the date of their publication, TFA Cymru has raised concerns that they were implemented incompletely as set out above.

I am immensely disappointed by your statement that you do not intend to revisit the regulations at this time. In view of this I am copying this letter and my previous correspondence to the Chair of the Welsh Parliament Climate Change, Environment and Rural Affairs Committee to suggest that the committee holds a short enquiry into this matter and also to the Shadow Minister for Environment, Energy and Rural Affairs, Andrew RT Davies so that he can raise questions about this matter through the usual channels as he has done previously.

Yours sincerely

**George Dunn BA MSc FRAGS
Chief Executive**

Copies to:

Mike Hedges AM - Chair of the Welsh Parliament Climate Change, Environment and Rural Affairs Committee

Andrew RT Davies AM - Shadow Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Rt Hon Mark Drakeford MS
Welsh Government
Tŷ Hywel
Cardiff Bay
CF99 1NA

CC: Minister for Environment, Energy & Rural Affairs, Lesley Griffiths

15 September 2020

Dear First Minister,

Re: Global Biodiversity Outlook

Today, the Convention on Biological Diversity (CBD) Global Biodiversity Outlook has concluded that **the international community has failed its ten-year mission to halt the loss of nature**; just as the 2019 State of Nature Report found there has been no let-up in biodiversity loss in Wales. The urgency is plain. Ahead of global biodiversity talks in China next year, inspiring leadership will be needed to secure a new agreement that can put nature on a path to recovery by 2030 and create a society that can function in harmony with nature by 2050.

We have welcomed your first-hand commitment to biodiversity specifically and to environmental protection more widely, including the Welsh Government's work on environmental growth and recent budgetary allocation for nature restoration delivery. **We now call on you to announce the Welsh Government's support for a global target to restore biodiversity, and to commit to reflecting this in domestic law.**

The Environment (Wales) Act provides a firm legislative platform for nature's recovery via an ecosystem approach; to date, however, we have not seen it drive change at the scale and pace we need to reverse nature's collapse. Statutory nature recovery targets are needed to provide this drive. In Wales, as well as at the global level, we need **an overarching target to halt environmental losses and begin to restore species populations and habitats by 2030**. This should be comprised of individual targets for increasing species abundance and distribution; reducing species' extinction risk; and targets for improving the extent and condition of wildlife-rich habitats – a framework that would align well with Wales' ecosystem approach.

A clear announcement now of your commitment to ambitious, statutory domestic targets for nature's recovery in Wales would be extremely welcome. **The UN Summit on Biodiversity on 30th September would be an ideal opportunity to announce your support for an overarching global objective to restore species and habitats, and your commitment to setting equivalent domestic targets in law.** We consider this fundamental to Wales' Green Recovery and enduring commitment to sustainable development, and strongly commend the Future Generations Commissioner's recommendation (in the ['The Future Generations Report 2020: Chapter](#)

[3 – A Resilient Wales](#)’) that: “*Welsh Government should commit to large-scale habitat restoration, creation and connectivity throughout Wales, **which includes setting statutory targets for nature recovery and specific species recovery measures to help prevent extinction***”.

The global community and individual countries must open their eyes to the ecological emergency and act decisively, or all our efforts to avert climate change and create a better world will be in vain. In the year of the UK’s UNFCCC COP presidency, we hope that an agreement of a global recovery target for nature will be a precondition of success in Glasgow. **It would be impossible to meet climate change targets without restoring ecosystems.**

We welcome the Welsh Government’s work on and support for the [Edinburgh Declaration](#) which calls for bold actions to bring about transformative change to halt biodiversity loss, and emphasises the critical role of sub-national governments in delivering the post-2020 CBD framework.

The Economics of Biodiversity [Dasgupta Review](#) once again demonstrates the economic sense behind decisive early investment in nature. **With our sister Environment Links around the UK, we are writing to the leaders of all four nations to propose that the UK can help sound a wake-up call.**

We are happy to work collaboratively with the Welsh Government on this to ensure political leadership from Wales inspires action, not just here but around the world.

Yours sincerely,

Alex Phillips
Co-Chair of WEL’s Governance Group
WWF Cymru

Steve Lucas
Co-Chair of WEL’s Governance Group
Bat Conservation Trust

Annie Smith
Co-Chair of WEL’s Biodiversity Group
RSPB Cymru

Rachel Sharp
Co-Chair of WEL’s Biodiversity Group
Wildlife Trusts Wales

Baltic House, Mount Stuart Square, Cardiff, CF10 5FH
Tŷ Baltic, Sgwâr Mount Stuart, Caerdydd, CF10 5FH

Tel: 02920 497 509

www.waleslink.org

Registered Charity Number / Rhif Elusen Gofrestredig: 1022675

Chair / Cadeirydd: Roger Thomas

Joint Directors / Cyf-Gyfarwyddwyr: Susan Evans & Karen Whitfield